

CHARLES UNIVERSITY
FACULTY OF EDUCATION
Department of English Language and Literature

BACHELOR THESIS

***Americanah*: Translation and Stylistic Analysis of Selected Parts of
Chimamanda Ngozi Adichie's Novel**

***Americanah*: Překlad a stylistická analýza vybraných částí románu
Chimamandy Ngozi Adichieové**

Veronika Válková

Supervisor: Mgr. Jakub Ženíšek
Study programme: Specialization in Education (B AJ-ČJ)
Sub-curriculum: Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání
Český jazyk se zaměřením na vzdělávání

Declaration

I hereby declare that this bachelor thesis, titled “*Americanah*: Translation and Stylistic Analysis of Selected Parts of Chimamanda Ngozi Adichie’s Novel”, is my own work and that all the sources I used are included in the cited sources.

Prague, April 21st 2017

Acknowledgements:

I would hereby like to thank Mgr. Jakub Ženíšek for his academic support regarding the compilation of this bachelor thesis.

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on the translation and stylistic analysis of selected parts of the Chimamanda Ngozi Adichie's novel *Americanah*.

The thesis is divided into two parts, one of which is the translation itself, and the second strives to analyse the selected parts from the stylistic point of view, as well as problems encountered during the translation process,

This thesis was written with the support of sources such as Levý and others.

KEY WORDS

Americanah, translation, equivalence, Common Czech

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se soustřeďuje na překlad a stylistický rozbor vybraných částí románu *Americanah* od autorky Chimamandy Ngozi Adichieové.

Práce sestává ze dvou částí: první je částí překladovou, a druhá je jednak stylistickým rozbohem vybraných částí a rovněž analýzou problémů, které vyvstaly při samotném překládání.

Oporou byly publikace Levého a další.

KLÍČOVÁ SLOVA

Americanah, překlad, ekvivalence, obecná čeština

Contents

1 Introduction.....	6
2 The aim of this thesis.....	7
3 Translation.....	7
4 Analysis.....	56
4.1 The language of the novel.....	56
4.1.1 Nigerian English elements.....	56
4.1.2 Agrammatical English.....	57
4.1.3 Figurative language.....	58
4.1.4 Blog posts – stylistic analysis of the register.....	59
4.1.4.1 Textual level.....	59
4.1.4.2 Syntax.....	61
4.1.4.3 Lexical plus morphological level.....	62
4.1.4.4 Discussion.....	63
4.2 Culture and race specific features.....	66
4.2.1 Race terminology.....	66
4.2.2 Things generally known in the source culture, intertextuality.....	68
4.3 Translation of proper and geographical names.....	70
4.4 Formal differences between languages.....	72
4.4.1 The nominal nature of English compared to Czech.....	72
4.5 Conclusion.....	74
4.6 Sources.....	76

1 Introduction

Chimamanda Ngozi Adichie is a Nigeria-based author whose work has been translated into thirty languages, including the novels *Purple Hibiscus*, *Half of a Yellow Sun*, and the story collection *The Thing Around Your Neck*.

Her critically approved novel *Americanah* (2013) received the National Book Critics Circle Award for Fiction and was named one of The New York Times Ten Best Books of the Year¹. A love story and a story about diaspora and going back home, *Americanah* feels both familiar and completely novel in its directness of addressing issues that, admittedly, do not otherwise get much “air time” in the medium of literature.

A Czech reader might not think racial issues specific for a certain country very consequential, or even might not be acquainted with the issue, similarly to the protagonist of this novel.

Ifemelu, a student from Nigeria, arrives to the US without much knowledge of the concept of race or racism. Having come from a country where people do not need to identify themselves with their race, as most of them are the same in this regard, she discovers what it means to be seen primarily as an individual belonging to the black race. This allows her to see the absurdity of different manifestations of racism and she (eventually) does not have any qualms about pointing it out directly.

Ifemelu, who at first fakes having an American accent, finally drops it the same way she stops straightening her hair (something she had been doing since forever as it seems to be a norm in Nigeria as well) rendering herself apparently “other”, but more true, really, at the same time, on yet another level.

The novel, exploring both race issues and practical hassles of an immigrant’s life, touches on a much more general topic of compromising your own identity and losing a part of yourself in order to comply with the implicit requirements of the society.

1 <http://chimamanda.com/about-chimamanda/>

2 The aim of this thesis

The aim of this thesis is to translate the novel and analyse the result. In the practical part of this thesis, selected parts of the novel were translated; the theoretical part analyses the translation. Shortly after the translation was finalised, the official translation by Petr Štádler was released, a great opportunity to include some comparisons of the two translations. Štádler's translation is referred to as T2.

The selected parts can by no means be considered representative of the whole novel. The intention was to choose the segments which may be deemed most challenging and interesting, the ones that a potential translator may be expected to grapple with.

In the first chapter, the reader discovers the whole microcosm of this novel; he or she learns about the most important milestones of Ifemelu's recent past that is then in more detail covered in the novel. It was, together with the blog posts appearing throughout the novel, selected as primary material for translation.

3 Translation

Princeton, in the summer, smelled of nothing, and although Ifemelu liked the tranquil greenness of the many trees, the clean streets and stately homes, the delicately overpriced shops, and the quiet, abiding air of earned grace, it was this, the lack of a smell, that most appealed to her, perhaps because the other American cities she knew well had all smelled distinctly. Philadelphia had the musty scent of history. New Haven smelled of neglect. Baltimore smelled of brine, and Brooklyn of sun-warmed garbage. But Princeton had no smell. She liked taking deep breaths here. She liked watching the locals who drove with pointed courtesy and parked their latest-model cars outside the organic grocery store on Nassau Street or outside the sushi restaurants or outside the ice cream shop that had fifty different flavors including red pepper or outside the post office where effusive staff bounded out to greet them at the entrance. She liked the campus, grave with knowledge, the Gothic buildings with their vine-laced walls, and the way everything transformed, in the half-light of night, into a ghostly scene. She liked, most of all, that in this place of auent ease, she could pretend to be someone else, someone specially admitted into a hallowed American club, someone adorned with certainty. But she did not like that she had to go to Trenton to braid her hair. It was unreasonable

V létě Princeton nebyl ničím cítit, a přestože Ifemelu měla ráda poklidnou zeleň všech těch stromů, čisté ulice a majestátní obydlí, vybraně předražené obchody, a tiché, přetrvávající ovzduší zaslouženého půvabu, nejvíce ji přitahovala právě tato nepřítomnost pachu, snad proto, že ostatní jí dobře známá americká města měla svou typickou vůni. Filadelfie byla zatuchlá dějinami. New Haven bylo cítit zanedbáním, Baltimore slaným lákem, a Brooklyn na slunci vysušenými odpadky. Ale Princeton nebyl cítit ničím. Ráda tu dýchala zhluboka. Ráda pozorovala místní, kteří řídili s kousavou zdvořilostí a parkovali své nejnovější modely vozů před obchodem s biopotravinami na Nassau Street nebo před sushi restaurací nebo před zmrzlinářstvím, kde měli padesát různých příchutí zmrzliny včetně červené papriky, nebo před poštou, kde horliví zaměstnanci přiskakovali, aby je u vchodu přivítali. Líbil se jí kampus, závažný věděním, gotické budovy opletené popínavými rostlinami, a to, jak se vše v pološeru noci proměnilo v přízračnou krajinu. A nejvíce se jí líbilo, že tady, na místě s bezbolestností blahobytu, může předstírat, že je někým jiným – někým, kdo byl se zvláštní péčí přijat do váženého amerického klubu; někým, koho zdobí jeho samozřejmost. Ale nelíbilo se jí, že kvůli vlasům musí jet do Trentonu. Bylo nerozumné očekávat

to expect a braiding salon in Princeton—the few black locals she had seen were so light-skinned and lank-haired she could not imagine them wearing braids—and yet as she waited at Princeton Junction station for the train, on an afternoon ablaze with heat, she wondered why there was no place where she could braid her hair. The chocolate bar in her handbag had melted. A few other people were waiting on the platform, all of them white and lean, in short, flimsy clothes. The man standing closest to her was eating an ice cream cone; she had always found it a little irresponsible, the eating of ice cream cones by grown-up American men, especially the eating of ice cream cones by grown-up American men in public.

He turned to her and said, “About time,” when the train finally creaked in, with the familiarity strangers adopt with each other after sharing in the disappointment of a public service. She smiled at him. The graying hair on the back of his head was swept forward, a comical arrangement to disguise his bald spot. He had to be an academic, but not in the humanities or he would be more self-conscious. A firm science like chemistry, maybe. Before, she would have said, “I know,” that peculiar American expression that professed agreement rather than knowledge, and then she would have started a conversation with him, to see if he would say

v Princetonu salon, kde pletou copánky – těch několik místních černochoů, které viděla, bylo tak světlých a mělo tak zplihlé vlasy, že si je nedokázala s copánky představit. I přesto si při čekání na vlak na stanici Princeton-Junction v odpoledni sálajícím horkem říkala, čím to je, že tam není, kde si nechat udělat vlasy. Čokoládová tyčinka v kabelce se jí už roztopila. Na nástupišti čekalo pár dalších lidí, všichni štíhlí běloši v krátkém oblečení z tenoučké látky. Pán stojící nejbliže k ní zrovna jedl zmrzlinový kornout. Už dříve jí to vždycky připadalo poněkud nezodpovědné, jak dospělí američtí muži jedí zmrzlinové kornouty, a především, jak dospělí američtí muži jedí zmrzlinové kornouty na veřejnosti. Když vlak konečně přiskřípěl, pán se k ní obrátil s důvěrností cizích lidí, kteří spolu zažili zklamání hromadnou dopravou a řekl: „No to je dost.“ Usmála se na něj. Šedivějící vlasy z temene hlavy měl přehozené dopředu – legrační opatření k zakrytí pleše. Určitě byl akademik, ale ne z humanitních věd, to by byl ostýchavější. Možná pořádná věda jako chemie. Dříve by byla řekla, „Já vím!“ – ten specifický americký výraz vyjadřující spíš souhlas než vědění. Pak by se s ním dala do řeči, aby zjistila, zda jí řekne něco,

something she could use in her blog. People were flattered to be asked about themselves and if she said nothing after they spoke, it made them say more. They were conditioned to fill silences. If they asked what she did, she would say vaguely, "I write a lifestyle blog," because saying "I write an anonymous blog called *Raceteenth or Various Observations About American Blacks (Those Formerly Known as Negroes) by a Non-American Black*" would make them uncomfortable. She had said it, though, a few times. Once to a dreadlocked white man who sat next to her on the train, his hair like old twine ropes that ended in a blond fuzz, his tattered shirt worn with enough piety to convince her that he was a social warrior and might make a good guest blogger. "Race is totally overhyped these days, black people need to get over themselves, it's all about class now, the haves and the have-nots," he told her evenly, and she used it as the opening sentence of a post titled "Not All Dreadlocked White American Guys Are Down." Then there was the man from Ohio, who was squeezed next to her on a flight. A middle manager, she was sure, from his boxy suit and contrast collar. He wanted to know what she meant by "lifestyle blog," and she told him, expecting him to become reserved, or to end the conversation by saying something defensively bland like "The only race that matters is the human

co by mohla použít pro svůj blog. Lidem lichotilo, když se jich zeptala na něco o nich, a když na jejich odpověď nijak nereagovala, říkali ještě víc. Byli naučení zaplňovat ticho. Když se jí zeptali, čím se živí, řekla neurčitě, „Píšu blog o životním stylu,“ protože z věty „Píšu anonymní blog *Metafora rasy aneb Rozličné postřehy o amerických černoších (dříve známých jako příslušníci negroidní rasy) učiněné jednou neamerickou černoškou*“ by byli nesví. Párkrát to ale řekla. Jednou bělochovi s dredy, který vedle ní seděl ve vlaku. Vlasy měl jako staré jutové motouzy, co se na konci třepily v blondáté chmýří, a rozedrané triko nošené tak nábožně, že ji přesvědčilo o tom, že je bojovník za fěrovou společnost a mohl by z něj být dobrý hostující bloger. „Okolo rasy je teď trochu moc velké rozruch, černoši by se měli uklidnit, tady jde hlavně o třídu, o ty, co mají, a o ty, co nemají,“ řekl jí nevzrušeně, a ona to použila jako úvodní větu článku s názvem „Ne všichni bílí američtí chlapi s dredy jsou pro“. A pak ten pán z Ohia, co se vedle ní mačkal v letadle. Podle jeho hranatého obleku a límečku z kontrastní barvy si byla jistá, že je ze středního managementu. Chtěl vědět, co myslí „blogem o životním stylu“ a ona mu to řekla. Čekala, že se stáhne nebo ukončí diskuzi tím, že na svou obranu řekne něco neurčitěho jako „Jediná rasa, na které záleží, je lidská rasa.“

race.” But he said, “Ever write about adoption? Nobody wants black babies in this country, and I don’t mean biracial, I mean black. Even the black families don’t want them.”

He told her that he and his wife had adopted a black child and their neighbors looked at them as though they had chosen to become martyrs for a dubious cause. Her blog post about him, “Badly-Dressed White Middle Managers from Ohio Are Not Always What You Think,” had received the highest number of comments for that month. She still wondered if he had read it. She hoped so. Often, she would sit in cafés, or airports, or train stations, watching strangers, imagining their lives, and wondering which of them were likely to have read her blog. Now her ex-blog. She had written the final post only days ago, trailed by two hundred and seventy-four comments so far. All those readers, growing month by month, linking and cross-posting, knowing so much more than she did; they had always frightened and exhilarated her.

Ale on řekl: „Píšete někdy o adopci? Nikdo v téhle zemi nechce černá miminka, a tím nemyslím míšence. Myslím černá. Ani černošské rodiny je nechtějí.“

Řekl jí, že s manželkou adoptovali černé dítě a sousedé se na ně dívali, jako by se rozhodli stát se mučedníky z pochybného důvodu. Článek na blogu „Špatně oblečení střední manažeři z Ohia nejsou vždy takoví, jak byste je čekali“ byl nejkomentovanější za celý měsíc. Pořád si říkala, jestli to četl; doufala, že ano. Často sedávala v kavárnách, na letištích nebo na nádražích, dívala se na kolemjdoucí a představovala si jejich životy a říkala si, kteří z nich nejspíš četli její blog. Teď už její bývalý blog. Poslední příspěvek napsala teprve před pár dny, a už se za ním táhlo dvě stě sedmdesát čtyři komentářů. Všichni ti čtenáři, kterých měsíc od měsíce přibývalo, a kteří dávali odkazy a sdíleli a věděli o tolik víc než ona, v ní vzbuzovali strach i nadšení.

SapphicDerrida, one of the most frequent posters, wrote: *I'm a bit surprised by how personally I am taking this. Good luck as you pursue the unnamed "life change" but please come back to the blogosphere soon. You've used your irreverent, hectoring, funny and thought-provoking voice to create a space for real conversations about an important subject.* Readers like SapphicDerrida, who reeled off statistics and used words like "reify" in their comments, made Ifemelu nervous, eager to be fresh and to impress, so that she began, over time, to feel like a vulture hacking into the carcasses of people's stories for something she could use. Sometimes making fragile links to race. Sometimes not believing herself. The more she wrote, the less sure she became. Each post scraped off yet one more scale of self until she felt naked and false. The ice-cream-eating man sat beside her on the train and, to discourage conversation, she stared fixedly at a brown stain near her feet, a spilled frozen Frappuccino, until they arrived at Trenton. The platform was crowded with black people, many of them fat, in short, flimsy clothes. It still startled her, what a difference a few minutes of train travel made. During her first year in America, when she took New Jersey Transit to Penn Station and then the subway to visit Aunty Uju in Flatlands, she was struck by how mostly slim white people got off at

Jeden z nejčastějších příspěvů, SapphicDerrida, napsal: „Trochu mě překvapuje, jak moc osobně si to беру. Hodně štěstí s tou nejmenovanou ‚životní změnou‘, ale prosím brzy se vrať do blogosféry. Svým hubatým, komandujícím, vtipným a podnětným projevem jsi vytvořila prostor pro skutečné diskuze o důležité věci.“ Ze čtenářů jako SapphicDerrida, kteří sypali z rukávu statistiky a ve svých komentářích používali slova jako „zhmotnit“, byla Ifemelu nervózní a dychtila po tom být neotřelá, zapůsobit na ně. Časem si tak začala připadat jako sup, co nabourává zdechliny příběhů lidí kvůli něčemu, co by mohla použít. Někdy vytvářela prchavé spojitosti s tématem rasy. Někdy sama sobě nevěřila. Čím víc psala, tím nejistější byla. Každý příspěvek setřel další vrstvu jejího já, až se cítila nahá a falešná. Ten pán se zmrzlinou si ve vlaku sedl vedle ní, a aby ho odradila od povídání, až do Trentonu se upřeně dívala na hnědou skvrnu u svých chodidel od vylitého ledového frapuccina. Nástupiště bylo plné černochů, z nichž mnozí byli tlustí a v krátkém oblečení z tenoučké látky. Stále jí zaráželo, jak moc jiné to bylo na místech vzdálených od sebe jen pár minut jízdy. Během svého prvního roku v Americe, když jela new jerseykou hromadnou dopravou na Penn station a pak jela podzemkou do Flatlands za tetou Uju, jí překvapilo, jak na Manhattanu vystupují

the stops in Manhattan and, as the train went further into Brooklyn, the people left were mostly black and fat. She had not thought of them as “fat,” though. She had thought of them as “big,” because one of the first things her friend Ginika told her was that “fat” in America was a bad word, heaving with moral judgment like “stupid” or “bastard,” and not a mere description like “short” or “tall.” judgment like “stupid” or “bastard,” and not a mere description like “short” or “tall.” So she had banished “fat” from her vocabulary. But “fat” came back to her last winter, after almost thirteen years, when a man in line behind her at the supermarket muttered, “Fat people don’t need to be eating that shit,” as she paid for her giant bag of Tostitos. She glanced at him, surprised, mildly offended, and thought it a perfect blog post, how this stranger had decided she was fat. She would file the post under the tag “race, gender and body size.” But back home, as she stood and faced the mirror’s truth, she realized that she had ignored, for too long, the new tightness of her clothes, the rubbing together of her inner thighs, the softer, rounder parts of her that shook when she moved. She *was* fat. She said the word “fat” slowly, funneling it back and forward, and thought about all the other things she had learned not to say aloud in America. She was fat. She was not curvy or

většinou štíhlí běloši, ale jak pokračovala dál do Brooklynu, většina těch, co zbyli, byli tlustí černoši. Nicméně ona o nich nepřemýšlela jako o „tlustých“ lidech. Uvažovala o nich jako o „plnoštíhlých“, jelikož jedna z prvních věcí, které jí sdělila její kamarádka Ginika, bylo to, že „tlustý“ je v Americe jako nadávka. Je zatěžkané morálním odsouzením jako „hloupý“ nebo „parchant“ a není to pouze popisné slovo jako „malý“ nebo „vysoký“. Slovo „tlustý“ tedy vykárala ze svého slovníku. Ale „tlustá“ se k ní vrátilo minulou zimu, po téměř třinácti letech, když muž stojící ve frontě za ní zamumlal: „Tlustý lidi by tohle jíst nemuseli,“ když platila za obrovské balení tortillových lupínků. Pohlédla na něj, překvapená a mírně dotčená, a to, jak si tento cizí člověk usmyslel, že je tlustá, jí připadalo jako bezvadný příspěvek na blog. Příspěvek zařadí pod štítek „rasa, gender a body size“. Ale když po návratu domů stála před zrcadlem a čelila jeho pravdě, uvědomila si, že si už příliš dlouho nevšímá toho, jak jsou jí šaty těsné i tam, kde dříve nebyly, a jak se jí stehna třou o sebe. Že ignoruje své měkké, zakulacené partie, které se třesou, když se pohne. *Byla* tlustá. Slovo „tlustá“ vyslovila pomalu, přelévala ho tam a zpět, a přemýšlela o všech ostatních věcech, které se v Americe naučila neříkat nahlas. *Byla* tlustá. Neměla oblé křivky ani

big-boned; she was fat, it was the only word that felt true. And she had ignored, too, the cement in her soul. Her blog was doing well, with thousands of unique visitors each month, and she was earning good speaking fees, and she had a fellowship at Princeton and a relationship with Blaine—“You are the absolute love of my life,” he’d written in her last birthday card—and yet there was cement in her soul.

It had been there for a while, an early morning disease of fatigue, a bleakness and borderlessness. It brought with it amorphous longings, shapeless desires, brief imaginary glints of other lives she could be living, that over the months melded into a piercing homesickness. She scoured Nigerian websites, Nigerian profiles on Facebook, Nigerian blogs, and each click brought yet another story of a young person who had recently moved back home, clothed in American or British degrees, to start an investment company, a music production business, a fashion label, a magazine, a fast-food franchise. She looked at photographs of these men and women and felt the dull ache of loss, as though they had prised open her hand and taken something of hers. They were living her life. Nigeria became where she was supposed to be, the only place she could sink her roots in without the constant urge to tug them out and shake off the soil. And, of

velké kosti. Byla tlustá – to jediné slovo jí připadalo opravdové. A co ještě dosud přehlížela, byl amalgám, co má na duši.

Jejímu blogu se dařilo, každý měsíc jej navštívily tisíce jedinečných uživatelů, měla dobré peníze za proslovy, postgraduální stipendium na Princetonu a vztah s Blainem. „Jsi moje naprostá životní láska,“ napsal jí na poslední přání k narozeninám – a přece měla duši stmelenu amalgámem.

Už tam byl nějakou chvíli – vyčerpání brzy po ránu, pochmurnost a rozplizlost. Přinesl s sebou amorfní toužení, beztvará přání, kratičké myšlené záblesky jiných životů, které by mohla žít. V průběhu měsíců se to vše smísilo v pronikavý stesk po domově. Prohledávala nigerijské webové stránky, nigerijské profily na facebooku a nigerijské blogy. Každé kliknutí přineslo další příběh mladého člověka nedávno přistěhovalého zpátky domů, ověšeného americkými a britskými tituly, aby založil investiční společnost, podnik v hudební produkci, módní značku, časopis, nebo podnikal s fast-foodovými restauracemi. Dívala se na fotografie těch mužů a žen a pocítovala tupou bolest nad ztrátou, jakoby jí násilím vypáčili dlaň a vzali něco, co jí patří. Žili její život. Nigérie se stala místem, kde má být, jediným místem, kde může zapustit kořeny, aniž by měla neustálé nutkání je vyškubnout a otřepat z nich hlínu. A samozřejmě tam také byl

course, there was also Obinze. Her first love, her first lover, the only person with whom she had never felt the need to explain herself. He was now a husband and father, and they had not been in touch in years, yet she could not pretend that he was not a part of her homesickness, or that she did not often think of him, sifting through their past, looking for portents of what she could not name. The rude stranger in the supermarket—who knew what problems *he* was wrestling with, haggard and thin-lipped as he was—had intended to offend her but had instead prodded her awake.

Obinze. Její první láska, její první muž, jediný člověk, kterému nemusela nic vysvětlovat. Byl teď něčí manžel i otec, a ona s ním léta nebyla v kontaktu. Nemohla ale předstírat, že se stesk po domově netýkal i jeho, že na něj často nemyslela, že se nepřebírala jejich minulostí a nehledala předzvěsti něčeho, co neuměla pojmenovat.

Ten nevychovanec v supermarketu – kdo ví, s čím se sám potýká takový ztrhaný člověk se semknutými rty, jako on – ji chtěl urazit, ale místo toho ji popíchnul tak, až se probudila.

She began to plan and to dream, to apply for jobs in Lagos. She did not tell Blaine at first, because she wanted to finish her fellowship at Princeton, and then after her fellowship ended, she did not tell him because she wanted to give herself time to be sure. But as the weeks passed, she knew she would never be sure. So she told him that she was moving back home, and she added, "I have to," knowing he would hear in her words the sound of an ending. "Why?" Blaine asked, almost automatically, stunned by her announcement. There they were, in his living room in New Haven, awash in soft jazz and daylight, and she looked at him, her good, bewildered man, and felt the day take on a sad, epic quality. They had lived together for three years, three years free of crease, like a smoothly ironed sheet, until their only fight, months ago, when Blaine's eyes froze with blame and he refused to speak to her. But they had survived that fight, mostly because of Barack Obama, bonding anew over their shared passion. On election night, before Blaine kissed her, his face wet with tears, he held her tightly as though Obama's victory was also their personal victory. And now here she was telling him it was over. "Why?" he asked. He taught ideas of nuance and complexity in his classes and yet he was asking her for a single reason, the *cause*.

Začala plánovat a snít, jak bude v Lagosu hledat práci. Nejdříve to Blainovi neřekla, protože chtěla dokončit stipendium v Princetonu, a potom mu o tom neřekla, protože si chtěla dát čas, aby si byla jistá. Jak ale ubíhaly týdny, poznala, že si nikdy jistá nebude, tak mu řekla, že se stěhuje zpátky domů. "Musím," dodala s vědomím, že Blaine uslyší, jak v jejích slovech zazní konec. "Proč?" zeptal se Blaine, v šoku z jejího oznámení, téměř automaticky. Tak tady byli, v Blainově obýváku v New Havenu, zatopení tlumeným jazzem a denním světlem. Podívala se na něj, na toho svého dobrého, zmateného muže a cítila, jak to začíná být smutný a velkolepý den. Žili spolu tři roky, tři roky bez vlnky, jako klidná mořská hladina, až do jejich jediné hádky před měsíci, když Blainovy oči zamrzly výčitkou a odmítl s ní mluvit. Tu hádku ale překonali, a to hlavně kvůli Obamovi. Nanovo je sblížila jejich společná vášeň. Než ji Blaine o volební noci políbil, tváře mokré od slz, tisknul ji k sobě tak pevně, jako by Obamovo vítězství bylo i jejich osobní vítězství. A teď mu říká, že je po všem. „Proč?“ zeptal se. Na svých hodinách učil o spletitých a jemně propracovaných idejích a přesto po ní chtěl jeden důvod, *příčinu*.

But she had not had a bold epiphany and there was no cause; it was simply that layer after layer of discontent had settled in her, and formed a mass that now propelled her. She did not tell him this, because it would hurt him to know she had felt that way for a while, that her relationship with him was like being content in a house but always sitting by the window and looking out. "Take the plant," he said to her, on the last day she saw him, when she was packing the clothes she kept in his apartment. He looked defeated, standing slump-shouldered in the kitchen. It was his houseplant, hopeful green leaves rising from three bamboo stems, and when she took it, a sudden crushing loneliness lanced through her and stayed with her for weeks. Sometimes, she still felt it. How was it possible to miss something you no longer wanted? Blaine needed what she was unable to give and she needed what he was unable to give, and she grieved this, the loss of what could have been. So here she was, on a day filled with the opulence of summer, about to braid her hair for the journey home. Sticky heat sat on her skin. There were people thrice her size on the Trenton platform and she looked admiringly at one of them, a woman in a very short skirt. She thought nothing of slender legs shown off in miniskirts—it was safe and easy, after all, to display legs of which the world approved—

Ale ona neměla žádné velké prozření a žádná příčina ani nebyla. Prostě se v ní usazovala jedna vrstva nespokojenosti za druhou, až se spojily v hmotu, co jí popoháněla. Neřekla mu to, protože by ho zranilo vědomí, že to tak má už nějakou dobu, že jejich vztah je jako být spokojená v domě a při tom vždycky sedět u okna a dívat se ven. „Vezmi si tu kytku,“ řekl jí ten poslední den, kdy ho viděla. Balila si zrovna věci, které měla u něj v bytě. Vypadal poraženě, jak tam tak v kuchyni stál s propadlými rameny. Byla to jeho rostlina. Zelené listy plné naděje rostly ze tří bambusových výhonků. Když si ji vzala, projela jí náhlá drtivá samota a zůstala s ní týdny. Někdy ji ještě cítí. Jak se člověku může stýskat po něčem, o co už nemá zájem? Blaine potřeboval to, co mu dát nemohla, a ona potřebovala, co on jí dát nemohl, a to ji rmoutilo – ta ztrátu toho, co bývalo bylo mohlo být. A tak se ocitla tady, v den plný letní okázalosti, a na cestu domů si nechá si udělat copánky. Na kůži se jí usadilo lepkavé teplo. Na trentonském nástupišti byli lidi třikrát tlustší než ona. S obdivem se dívala na jednoho z těch lidí, paní ve velmi krátké sukni. Obdiv necítila k štíhlým nohám ukazovaných v minisukních – vystavovat nohy, které svět schvaloval, bylo koneckonců bezpečné a snadné.

but the fat woman's act was about the quiet conviction that one shared only with oneself, a sense of rightness that others failed to see. Her decision to move back was similar; whenever she felt besieged by doubts, she would think of herself as standing valiantly alone, as almost heroic, so as to squash her uncertainty. The fat woman was coordinating a group of teenagers who looked sixteen and seventeen years old. They crowded around, a summer program advertised on the front and back of their yellow T-shirts, laughing and talking. They reminded Ifemelu of her cousin Dike. One of the boys, dark and tall, with the leanly muscled build of an athlete, looked just like Dike. Not that Dike would ever wear those shoes that looked like espadrilles. Weak kicks, he would call them. It was a new one; he first used it a few days ago when he told her about going shopping with Aunty Uju. "Mom wanted to buy me these crazy shoes. Come on, Coz, you know I can't wear weak kicks!"

Čin té tlusté ženy v sobě ale měl tiché přesvědčení, které člověk sdílí jen sám se sebou – pocit oprávněnosti, kterou ostatní neumí vnímat. Její rozhodnutí odstěhovat se bylo podobné. Kdykoli si připadala obklíčená pochybnostmi, tak si představila, jak stojí udatně osamocená, téměř heroická; tím potlačovala svou nejistotu. Ta tlustá žena s někým dalším organizovala skupinu náctiletých lidí, co vypadali na šestnáct, sedmnáct. Shlukovali se, smáli a povídali si. Na žlutých tričkách měli z obou stran logo nějakého letního programu. Připomínali Ifemelu jejího synovce Dikea. Jeden z chlapců, tmavý, vysoký, s atletickou šlachovitě osvalenou postavou, vypadal zrovna jako on. Tedy ne, že by Dike někdy obul boty, co vypadají jako espadrilky. Říká jim "chabý tenisky" – to je nový výraz, poprvé ho použil před pár dny, když Ifemelu vyprávěl o nákupech s tetičkou Uju. „Mamka mi chtěla koupit takový šílený boty. No tak, sestřenko, chápeš, že nemůžu nosit tyhle chabý tenisky!"

Ifemelu joined the taxi line outside the station. She hoped her driver would not be a Nigerian, because he, once he heard her accent, would either be aggressively eager to tell her that he had a master's degree, the taxi was a second job, and his daughter was on the dean's list at Rutgers; or he would drive in sullen silence, giving her change and ignoring her "thank you," all the time nursing humiliation, that this fellow Nigerian, a small girl at that, who perhaps was a nurse or an accountant or even a doctor, was looking down on him. Nigerian taxi drivers in America were all convinced that they really were not taxi drivers. She was next in line. Her taxi driver was black and middle-aged. She opened the door and glanced at the back of the driver's seat. *Mervin Smith*. Not Nigerian, but you could never be too sure. Nigerians took on all sorts of names here. Even she had once been somebody else. "How you doing?" the man asked. She could tell right away, with relief, that his accent was Caribbean. "I'm very well. Thank you." She gave him the address of Mariama African Hair Braiding. It was her first time at this salon—her regular one was closed because the owner had gone back to Côte d'Ivoire to get married—but it would look, she was sure, like all the other African hair braiding salons she had known: they were in the part of the city that had grati, dank

Ifemelu si stoupla na konec fronty na taxík před stanicí. Doufala, že její taxikář nebude Nigérijec, protože takový, až uslyší její přízvuk, bude buď útočně nedočkavý jí honem říct, že má magisterský titul, že jezdit s taxíkem je jeho vedlejší práce a že jeho dcera je na děkanském seznamu na Rutgersově univerzitě. Nebo bude řídit za rozmrzelého ticha, vrátí jí drobné a bude ignorovat její „děkuji“. Při tom v sobě bude chovat ponížení z toho, že tato krajanka z Nigérie, a ještě k tomu mladá holka, která je nejspíš zdravotní sestřička nebo účetní nebo dokonce doktorka, se na něj dívá spatra. Nigérijští taxikáři v Americe byli všichni přesvědčení, že vlastně nejsou taxikáři. Byla další na řadě. Její taxikář byl černoch ve středním věku. Otevřela dveře a letmo pohlédla na opěradlo řidičova sedadla. *Mervin Smith*. To není Nigérijec, ale člověk si nikdy nemůže být úplně jistý. Nigérijci si tady dávají různá jména. „Jak je?“ zeptal se muž. S úlevou hned rozeznala, že muž mluví s karibským přízvukem. „Daří se dobře, děkuji.“ Dala mu adresu *Kadeřnického salonu pro africké vlasy Mariama*. Bylo to poprvé, co tam půjde (ten, kam obvykle chodí, je zavřený, protože majitelka odjela na Pobřeží slonoviny, aby se vdala). Byla si ale jistá, že to tam bude vypadat stejně jako ve všech takových salonech, které už viděla: byly ve čtvrti s grafitti, zatuchlými budovami a bez

buildings, and no white people, they displayed bright signboards with names like Aisha and Fatima African Hair Braiding, they had radiators that were too hot in the winter and air conditioners that did not cool in the summer, and they were full of Francophone West African women braiders, one of whom would be the owner and speak the best English and answer the phone and be deferred to by the others. Often, there was a baby tied to someone's back with a piece of cloth. Or a toddler asleep on a wrapper spread over a battered sofa. Sometimes, older children stopped by. The conversations were loud and swift, in French or Wolof or Malinke, and when they spoke English to customers, it was broken, curious, as though they had not quite eased into the language itself before taking on a slangy Americanism. Words came out half-completed. Once a Guinean braider in Philadelphia had told Ifemelu, "Amma like, Oh Gad, Az someh." It took many repetitions for Ifemelu to understand that the woman was saying, "I'm like, Oh God, I was so mad."

bělochů. Visely tam zářivé tabule s názvy jako *Aisha a Fatima – Splétání copánků pro africké vlasy*; radiátory jim tam v zimě topily příliš a klimatizace v létě nechladily. Byly plné západoafrických frankofonních kadeřnic, co pletou copánky; jedna z nich byla majitelka a mluvila nejlépe anglicky, zvedala telefony a ostatní jí ustupovaly. Často tam někdo měl na zádech kusem látky přivázané miminko nebo tam na opelichané pohovce zakryté obalem spalo batole. Někdy se tam stavily starší děti. Hovořilo se tam nahlas a svižně, buď francouzsky, jazykem wolof nebo malinke. Se zákazníky tam mluvilo zvláštní, lámanou angličtinou, jako by se kadeřnice před tím, než přijaly slangovou americkost, úplně do jazyka nedostaly. Slova vycházejí napůl nedokončená. Jedna guinejská kadeřnice přes copánky ve Filadelfii jednou řekla Ifemelu: „Ajá na to, šiš, bylasem tag našťvaná.“ Ifemelu porozuměla až po několikátém zopakování, že ta žena říká „A já na to, ježiš, byla jsem tak našťvaná.“

Mervin Smith was upbeat and chatty. He talked, as he drove, about how hot it was, how rolling blackouts were sure to come. "This is the kind of heat that kills old folks. If they don't have air-conditioning, they have to go to the mall, you know. The mall is free air-conditioning. But sometimes there's nobody to take them. People have to take care of the old folks," he said, his jolly mood unfazed by Ifemelu's silence. "Here we are!" he said, parking in front of a shabby block. The salon was in the middle, between a Chinese restaurant called Happy Joy and a convenience store that sold lottery tickets. Inside, the room was thick with disregard, the paint peeling, the walls plastered with large posters of braided hairstyles and smaller posters that said QUICK TAX REFUND. Three women, all in T-shirts and knee-length shorts, were working on the hair of seated customers. A small TV mounted on a corner of the wall, the volume a little too loud, was showing a Nigerian film: a man beating his wife, the wife cowering and shouting, the poor audio quality jarring. "Hi!" Ifemelu said. They all turned to look at her, but only one, who had to be the eponymous Mariama, said, "Hi. Welcome." "I'd like to get braids." "What kind of braids you want?" Ifemelu said she wanted a medium kinky twist and asked how much it was. "Two hundred," Mariama said. "I paid one sixty last month."

Mervin Smith byl veselý a přátelský. Při řízení mluvil o tom, jaké je horko a jak určitě v elektrárně zastaví přívod elektřiny. „Tohle je takový to vedro, co zabíjí starý lidi. Pokud nemaj klimatizaci, musí do obchod'áku, rozumíte, v obchod'áku je klimatizace zadarmo. Ale někdy nemaj nikoho, kdo by je tam vzal. Lidi se musej postarat o ty starý,“ řekl, aniž by si nechal veselou náladu pokazit tím, že Ifemelu byla zticha. „Tak jsme tady!“ oznámil, když parkoval auto u oprýskaného bloku. Kadeřnický salon byl uprostřed, mezi čínskou restaurací Šťastná radost a večerkou, kde prodávají losy do loterie. Vevnitř byla ta místnost prosycená zanedbáním – odlupující se nátěr, stěny polepené obrovskými plakáty s copánkovými účesy. Menší plakáty hlásaly: „VRATKY DANÍ RYCHLE.“ Tři ženy, všechny oblečené do triček a kraťasů ke kolenům, pracovaly na vlasech zákazníků. V malé televizi upevněné v rohu místnosti hrál, trochu nahlas, nigerijský film: muž bije manželku, ta se krčí a křičí, a nekvalitní audio hraje na nervy. „Dobrý den,“ pozdravila Ifemelu a všechny se na ní otočily, ale jen jedna – to musí být ta Mariama z cedule – odpověděla: „Dobrý den.“ „Chtěla bych si nechat uplést copánky.“ „Jaký copánky byste ráda?“ Ifemelu řekla, že chce střední twist z kudrnatých vlasů a zeptala se, za kolik to bude. „Dvě stovky,“ řekla Mariama. „Minulý měsíc jsem platila sto šedesát.“

She had last braided her hair three months ago. Mariama said nothing for a while, her eyes back on the hair she was braiding. “So one sixty?” Ifemelu asked. Mariama shrugged and smiled. “Okay, but you have to come back next time. Sit down. Wait for Aisha. She will nish soon.” Mariama pointed at the smallest of the braiders, who had a skin condition, pinkish-cream whorls of discoloration on her arms and neck that looked worryingly infectious. “Hi, Aisha,” Ifemelu said. Aisha glanced at Ifemelu, nodding ever so slightly, her face blank, almost forbidding in its expressionlessness. There was something strange about her. Ifemelu sat close to the door; the fan on the chipped table was turned on high but did little for the stunness in the room. Next to the fan were combs, packets of hair attachments, magazines bulky with loose pages, piles of colorful DVDs. A broom was propped in one corner, near the candy dispenser and the rusty hair dryer that had not been used in a hundred years. On the TV screen, a father was beating two children, wooden punches that hit the air above their heads. “No! Bad father! Bad man!” the other braider said, staring at the TV and flinching. “You from Nigeria?” Mariama asked. “Yes,” Ifemelu said. “Where are you from?” “Me and my sister Halima are from Mali. Aisha is from Senegal,” Mariama said. Aisha

Posledně si nechala zaplést vlasy před třemi měsíci. Mariama chvíli neodpovídala, její pohled se vrátil k copánkům, které pletla. „Takže sto šedesát?“ zeptala se Ifemelu. Mariama pokrčila rameny a usmála se: „Dobře, ale musíte přijít zas. Posad'te se a počkejte na Aishu. Bude brzy hotová.“ Mariama ukázala na nejmenší kadeřnici. Ta měla něco s pokožkou – narůžovělé kruhy na pažích a krku vypadaly znepokojivě nakažlivě. „Dobrý den, Aisho,“ pozdravila Ifemelu. Aisha se prázdným pohledem letmo podívala na Ifemelu a malinko kývla hlavou. Její tvář byla až hrozivá tím nedostatkem jakéhokoli výrazu. Bylo na ní něco zvláštního. Ifemelu si sedla blízko ke dveřím. Větrák na otlučeném stole byl zapnutý na maximum, ale moc nezmohl s dusnem v místnosti. Vedle větráku ležely kartáče, balení vlasových příčesků, časopisy, které nabyly uvolněnými listy na objemu, a komínky barevných DVD. V jednom rohu, vedle automatu na sladkosti a zrezivělého fěnu, nepoužitého tak sto let, bylo opřené koště. V televizi muž zrovna bil dvě děti; toporné údery dopadaly do vzduchu nad jejich hlavami. „To ne! Špatnej otec! Špatnej chlap!“ trhla sebou druhá kadeřnice, když zírala na obrazovku. „Jste z Nigérie?“ zeptala se Mariama. „Ano,“ odpověděla Ifemelu. „Odkud jste vy?“ „Já a moje sestra Halima

did not look up, but Halima smiled at Ifemelu, a smile that, in its warm knowingness, said welcome to a fellow African; she would not smile at an American in the same way. She was severely cross-eyed, pupils darting in opposite directions, so that Ifemelu felt thrown offbalance, not sure which of Halima's eyes was on her. Ifemelu fanned herself with a magazine. "It's so hot," she said. At least, these women would not say to her "You're hot? But you're from Africa!" "This heat wave is very bad. Sorry the air conditioner broke yesterday," Mariama said. Ifemelu knew the air conditioner had not broken yesterday, it had been broken for much longer, perhaps it had always been broken; still she nodded and said that perhaps it had packed up from overuse. The phone rang. Mariama picked it up and after a minute said, "Come now," the very words that had made Ifemelu stop making appointments with African hair braiding salons. Come now, they always said, and then you arrived to find two people waiting to get micro braids and still the owner would tell you "Wait, my sister is coming to help." The phone rang again and Mariama spoke in French, her voice rising, and she stopped braiding to gesture with her hand as she shouted into the phone. Then she unfolded a yellow Western Union form from her pocket and began reading out the numbers. "Trois! Cinq! Non, non, cinq!"

jsme z Mali. Aisha je ze Senegalu." Aisha oči nezvedla, ale Halima se na Ifemelu usmála a ten úsměv svým laskavým pochopením vítal africkou krajanku. Na Američanku by se takto neusmívala. Hodně šilhalo; každé oko jí tékalo jiným směrem, takže Ifemelu nevěděla, které Halimino oko se na ní dívá a cítila se vyvedená z rovnováhy. Ifemelu se ovívala časopisem. „Je takové horko,“ řekla. Tyto ženy jí alespoň neřeknou: „Vám je horko? Ale vždyť jste z Afriky!“ Mariama řekla: „Tahle vlna veder je hrozná. Klimatizace se včera rozbila, je mi líto.“ Ifemelu věděla, že ta klimatizace se nerozbila včera, ale byla rozbitá mnohem déle, možná byla rozbitá odjakživa. I tak kývla a poznamenala, že snad vypověděla službu proto, že ji používali příliš. Zazvonil telefon. Mariama ho zvedla a po chvíli řekla: „Přijďte hned teď,“ tedy přesně ta slova, kvůli kterým si Ifemelu přestala domlouvat termíny v kadeřnictvích, kde dělali copánky. Vždycky říkali: „Přijďte teď,“ a vy jste pak přijeli a zjistili, že dva lidi čekají na pletení mikrocopánků. Majitelka vám přesto říkala: „Počkejte, moje sestra přijde vypomoct.“ Telefon zazvonil znovu a Mariama začala mluvit francouzsky; zvýšila hlas a přestlala plést copánky, aby mohla křičení do telefonu doprovázet gestikulací rukou. Pak z kapsy vytáhla žlutý formulář od Western Union a začala číst nahlas čísla: „Trois! Cinq! Non, non, cinq!”

The woman whose hair she was braiding in tiny, painful-looking cornrows said sharply, “Come on! I’m not spending the whole day here!”

“Sorry, sorry,” Mariama said. Still, she finished repeating the Western Union numbers before she continued braiding, the phone lodged between her shoulder and ear. Ifemelu opened her novel, Jean Toomer’s *Cane*, and skimmed a few pages. She had been meaning to read it for a while now, and imagined she would like it since Blaine did not. A precious performance, Blaine had called it, in that gently forbearing tone he used when they talked about novels, as though he was sure that she, with a little more time and a little more wisdom would come to accept that the novels he liked were superior, novels written by young and youngish men and packed with *things*, a fascinating, confounding accumulation of brands and music and comic books and icons, with emotions skimmed over, and each sentence stylishly aware of its own stylishness. She had read many of them, because he recommended them, but they were like cotton candy that so easily evaporated from her tongue’s memory. She closed the novel; it was too hot to concentrate. She ate some melted chocolate, sent Dike a text to call her when he was finished with basketball practice, and fanned herself. She read the signs on the opposite wall—

Paní, které Mariama zaplétala vlasy do tenkých copánků, které vypadaly bolestivě utažené, ostře řekla: „No tak! Nechci tady strávit celý den!“

„Pardon, pardon,“ omlouvala se Mariama, ale ještě než se zase dala do zaplétání, se sluchátkem zaklíněným mezi ramenem a uchem zopakovala ta bankovní čísla. Ifemelu otevřela knížku, *Třtinu* od Jeana Toomera, a očima přelétla pár stran. Chtěla si tu knížku přečíst už nějakou dobu. Bude se jí líbit, říkala si, protože Blainovi se nelíbí. Nazval ji rafinovaným výtvozem. Řekl to tím lehce shovívavým tónem, kterým mluvil při jejich rozhovorech o knihách, jako kdyby si byl jistý, že až Ifemelu po nějaké době trochu zmoudří, smíří se s tím, že jeho oblíbené romány, napsané mladými a skoro mladými muži a plné *záležitostí*, jsou lepší. Fascinující a matoucí sbírka značek, hudby, symbolů, komiksových knížek a ikon s letmo zmíněnými emocemi, kde si je každá věta stylově vědomá vlastní stylovosti. Mnoho z nich četla, protože jí je doporučil, ale byly pro ní jako cukrová vata, co tak snadno vyprchá z paměti jejích chuťových pohárků. Zaklapla knihu; bylo příliš horko na to, aby se dalo se soustředit. Snědla kus roztavené čokolády, napsala Dikeovi SMS, aby jí po tréninku košíkové zavolal, a chladila se ovíváním. Přečetla si nápisy na protější stěně:

NO ADJUSTMENTS TO BRAIDS AFTER ONE WEEK. NO PERSONAL CHECKS. NO REFUNDS—

but she carefully avoided looking at the corners of the room because she knew that clumps of moldy newspapers would be stuffed beneath pipes and grime and things long rotten. Finally, Aisha finished with her customer and asked what color Ifemelu wanted for her hair attachments. “Color four.” “Not good color,” Aisha said promptly. “That’s what I use.” “It look dirty. You don’t want color one?” “Color one is too black, it looks fake,” Ifemelu said, loosening her headwrap. “Sometimes I use color two but color four is closest to my natural color.” Aisha shrugged, a haughty shrug, as though it was not her problem if her customer did not have good taste. She reached into a cupboard, brought out two packets of attachments, checked to make sure they were both the same color. She touched Ifemelu’s hair. “Why you don’t have relaxer?” “I like my hair the way God made it.”

“But how you comb it? Hard to comb,” Aisha said. Ifemelu had brought her own comb. She gently combed her hair, dense, soft, and tightly coiled, until it framed her head like a halo. “It’s not hard to comb if you moisturize it properly,” she said, slipping into the coaxing tone of the proselytizer that she used whenever she was trying to convince

„ÚPRAVU COPÁNKŮ PO VÍCE NEŽ TÝDNU NEDĚLÁME. SOUKROMÉ ŠEKY NEBEREME. PENÍZE

NEVRACÍME.“ Opatrně se ale vyhýbala pohledu do rohů místnosti, protože věděla, že pod potrubím, vrstvou špíny a dávno ztrouchnivělými odpadky budou nacpané svazky plesnivých novin. Aisha byla konečně hotová se svou zákaznicí a zeptala se, jakou barvu příčesků Ifemelu chce. „Čtyřku.“ Aisha rychle odpověděla: „Neni dobrá barva.“ „Tuhle barvu používám.“ „Vypadá špinavá. Chcete jedničku?“ „Jednička je moc černá, vypadá uměle.“ Ifemelu si povolila šátek na hlavě. „Někdy používám dvojku, ale čtyřka je nejbliž barvě mých vlasů.“ Aisha povýšeně pokrčila rameny, jako by ji nijak netrápilo to, že její zákaznice nemá dobrý vkus. Natáhla se do skříňky pro dvě balení příčesků a pro jistotu se přesvědčila, že mají stejnou barvu. Dotkla se Ifemeliných vlasů. „Proč trvalou nemáte?“ „Líbí se mi mít vlasy tak, jak je Pán Bůh stvořil.“

„Ale jak češete? Těžko češe,“ řekla Aisha. Ifemelu měla s sebou vlastní kartáč. Jemně si rozčesala své husté, hebké vlasy s pevnými spirálami kudrn, až jí orámovaly hlavu jako svatozář. „Není těžké je rozčesat, když je pořádně hydratujete,“ Ifemelu sklouzla k vemlouvavému tónu svědků Jehovových, kterým mluvila vždy, když se snažila

other black women about the merits of wearing their hair natural. Aisha snorted; she clearly could not understand why anybody would choose to suffer through combing natural hair, instead of simply relaxing it. She sectioned out Ifemelu's hair, plucked a little attachment from the pile on the table, and began deftly to twist. "It's too tight," Ifemelu said. "Don't make it tight." Because Aisha kept twisting to the end, Ifemelu thought that perhaps she had not understood, and so Ifemelu touched the offending braid and said, "Tight, tight." Aisha pushed her hand away. "No. No. Leave it. It good." "It's tight!" Ifemelu said. "Please loosen it." Mariama was watching them. A flow of French came from her. Aisha loosened the braid. "Sorry," Mariama said. "She doesn't understand very well." But Ifemelu could see, from Aisha's face, that she understood very well. Aisha was simply a true market woman, immune to the cosmetic niceties of American customer service. Ifemelu imagined her working in a market in Dakar, like the braiders in Lagos who would blow their noses and wipe their hands on their wrappers, roughly jerk their customers' heads to position them better, complain about how full or how hard or how short the hair was, shout out to passing women, while all the time conversing too loudly and braiding too tightly.

přesvědčit jiné černošky o výhodách vlasů bez zásahů. Aisha si odfrkla; zjevně nechápala, proč by někdo dobrovolně podstupoval česání vlasů v přirozeném stavu, místo toho, aby je prostě narovnal trvalou. Vydělila část Ifemeliných vlasů, z pramene příčesů na stole kousek vytrhla a začala obratně kroutit. „Moc to utahujete,“ namítla Ifemelu. „Neutahujte to tolik.“ Myslela, že Aisha možná nerozuměla, protože pokračovala v kroucení do konce. Ifemelu se tedy dotkla příslušného copánku a zopakovala, „Moc utažené.“ Aisha jí odstrčila ruku. „Nene. Nechte. Je dobrý.“ „Je to utažené!“ řekla Ifemelu. „Povolte to, prosím.“ Mariama je sledovala. Vychrlila něco ve francouzštině a Aisha copánek povolila. „Promiňte,“ řekla Mariama. „Nerozumí moc dobře.“ Ale Ifemelu z Aishina výrazu viděla, že moc dobře rozumí. Aisha byla prostě pravá trhovkyně imunní vůči povrchním jemnůstkám amerických zákaznických služeb. Ifemelu si představila Aishu, jak pracuje na dakarském trhu, jako ty pletačky copánků v Lagosu, co smrkaly a utíraly si nos do šatů, drsně trhávaly hlavami zákazníků, když je potřebovaly pootočit, stěžovaly si na to, jak husté, hrubé nebo krátké vlasy jsou a pokřikovaly na kolemjdoucí ženy. Při tom stihly halasně hovořit a zaplétat příliš utažené copánky.

“You know her?” Aisha asked, glancing at the television screen. “What?” Aisha repeated herself, and pointed at the actress on the screen. “No,” Ifemelu said. “But you Nigerian.” “Yes, but I don’t know her.” Aisha gestured to the pile of DVDs on the table. “Before, too much voodoo. Very bad. Now Nigeria film is very good. Big nice house!” Ifemelu thought little of Nollywood films, with their exaggerated histrionics and their improbable plots, but she nodded in agreement because to hear “Nigeria” and “good” in the same sentence was a luxury, even coming from this strange Senegalese woman, and she chose to see in this an augury of her return home. Everyone she had told she was moving back seemed surprised, expecting an explanation, and when she said she was doing it because she wanted to, puzzled lines would appear on foreheads. “You are closing your blog and selling your condo to go back to Lagos and work for a magazine that doesn’t pay that well,” Auntie Uju had said and then repeated herself, as though to make Ifemelu see the gravity of her own foolishness. Only her old friend in Lagos, Ranyinudo, had made her return seem normal. “Lagos is now full of American returnees, so you better come back and join them. Every day you see them carrying a bottle of water

„Znáte vy ji?“ zeptala se Aisha, když pohlédla na televizní obrazovku. „Co?“ Aisha zopakovala otázku a ukázala na herečku na obrazovce. „Ne,“ odpověděla Ifemelu. „Ale jste Nigerijka.“ „Ano, ale neznám ji.“ Aisha rukou mávla směrem ke sloupku DVD na stole. „Dřív bylo moc voodoo. Hodně zlý. Teď sou nigerijský filmy moc dobrý. Hezkej velkej dům!“ Ifemelu neměla vysoké mínění o Nollywoodských filmech s tou jejich přemrštěnou teatrálností a nepravděpodobnými zápletkami, ale souhlasně pokývala hlavou, protože slyšet slova „Nigérie“ a „dobrý“ v jedné větě, byť od této zvláštní Senegalky, byl luxus. Rozhodla se, že to bude chápat jako osudové znamení svého návratu domů. Každý, komu řekla, že se stěhuje zpátky, vypadal překvapeně a očekával nějaké vysvětlení. Když řekla, že to hodlá udělat proto, že chce, lidé nechápavě vraštili obočí. „Končíš s blogem a prodáváš byt, aby ses vrátila do Lagosu a pracovala v redakci časopisu, kde ti nebudou moc dobře platit,“ řekla tehdy tetička Uju a pak to zopakovala, jako by tím měla přimět Ifemelu k tomu, aby pochopila váhu své bláhovosti. Jedině její stará přítelkyně z Lagosu, Ranyinudo, z jejího návratu nedělala nic zvláštního. „V Lagosu je teď spousta navrátilců z Ameriky; koukej se vrátit a přidat se k nim. Člověk je každý den vidí, jak si nesou lahev vody,

as if they will die of heat if they are not drinking water every minute,” Ranyinudo said. They had kept in touch, she and Ranyinudo, throughout the years. At first, they wrote infrequent letters, but as cybercafés opened, cell phones spread, and Facebook flourished, they communicated more often. It was Ranyinudo who had told her, some years ago, that Obinze was getting married. “Meanwhile o, he has serious money now. See what you missed!” Ranyinudo had said. Ifemelu feigned indifference to this news. She had cut off contact with Obinze, after all, and so much time had passed, and she was newly in a relationship with Blaine, and happily easing herself into a shared life. But after she hung up, she thought endlessly of Obinze. Imagining him at his wedding left her with a feeling like sorrow, a faded sorrow. But she was pleased for him, she told herself, and to prove to herself that she was pleased for him, she decided to write him. She was not sure if he still used his old address and she sent the e-mail half expecting that he would not reply, but he did. She did not write again, because she by then had acknowledged her own small, still-burning light. It was best to leave things alone.

jako by měli umřít přehřátím, pokud nebudou každou chvíli upíjet,“ řekla Ranyinudo. Ifemelu s ní zůstala v průběhu let v kontaktu. Zpočátku si jen občas napsaly, ale později, s otevřením internetových kaváren, rozmachem mobilních telefonů a rozkvětem Facebooku, spolu komunikovaly častěji. Právě Ranyinudo jí před pár lety řekla, že Obinze se bude ženit. „O, mezitím si vydělal balík peněz. Vidíš, o co jsi přišla!“ řekla Ranyinudo. Ifemelu předstírala, že jsou jí ty novinky lhostejné. Přerušila koneckonců s Obinzem kontakt a byla čerstvě ve vztahu s Blainem, se kterým si polehoučku zvykala na společné soužití. Ale po tom, co po rozhovoru s Ranyinudo položila sluchátko, nekonečně vzpomínala na Obinzeho. Představovala si ho na jeho svatbě a z toho v ní zůstal pocit podobný zármutku, vybledlému zármutku. Říkala si, že to Obinzemu přeje, a aby se přesvědčila, že z něj má radost, rozhodla se mu napsat. Nebyla si jistá, jestli Obinze stále používá svoji starou adresu; když e-mail posílala, napůl čekala, že neodepíše, ale on odepsal. Znovu nenapsala, protože tou dobou už si přiznala ten neuhasínající plamínek v sobě. Bylo nejlepší to nechat být.

Understanding America for the Non-American Black: American Tribalism

In America, tribalism is alive and well. There are four kinds—class, ideology, region, and race. First, class. Pretty easy. Rich folk and poor folk. Second, ideology. Liberals and conservatives. They don't merely disagree on political issues, each side believes the other is evil. Intermarriage is discouraged and on the rare occasion that it happens, is considered remarkable. Third, region. The North and the South. The two sides fought a civil war and tough stains from that war remain. The North looks down on the South while the South resents the North. Finally, race. There's a ladder of racial hierarchy in America. White is always on top, specifically White Anglo-Saxon Protestant, otherwise known as WASP, and American Black is always on the bottom, and what's in the middle depends on time and place. (Or as that marvelous rhyme goes: if you're white, you're all right; if you're brown, stick around; if you're black, get back!) Americans assume that everyone will get their tribalism. But it takes a while to figure it all out. So in undergrad, we had a visiting speaker and a classmate whispers to another, "Oh my God, he looks so Jewish," with a shudder, an actual shudder.

Jak porozumět Americe pro neamerický černochoy: Americkéj tribalismus

V Americe se tribalismu stále daří dobře. Existují čtyři typy – týkají se třídy, ideologie, regionu a rasy. Tak nejdřív o třídě. To je dost jednoduchý – bohatý lidé a chudí lidé. Za druhý, ideologie: liberálové a konzervativci. Není to tak, že by spolu nesouhlasili pouze ohledně politických témat; obě strany jsou přesvědčeny, že ta druhá je zlo. Od smíšených manželství jsou odrazovány, a pokud k nějakému výjimečně dojde, je bráno jako div. Za třetí, region: Sever a Jih. Ty dvě strany proti sobě bojovaly v občanské válce a válečné šrámy jim už zůstaly. Sever se dívá svrchu na Jih a Jih nesnáší Sever. A nakonec rasa. V Americe je společenské žebříček rasové hierarchie. Bílá je vždycky nahoře, a to konkrétně bílý anglosaský protestant jinak známý jako WASP. Americký černoši jsou vždycky dole, a o tom, co je ve prostředku, rozhoduje doba a místo. (Aneb, podle toho skvělého zveršování: Když jsi bílejší, to se máš, když jsi hnědejší, víc se snaž, když jsi černej, domů maž!) Američani se domnívají, že každému rozumí jejich tribalismus, ale ono chvíli trvá, než na to člověk přijde. Třeba na bakaláři u nás přednášel hostující řečník a jedna spolužačka řekla druhý šeptem: "Ježiši, vypadá tak židovsky," a otrásla se u toho,

Like Jewish was a bad thing. I didn't get it. As far as I could see, the man was white, not much different from the classmate herself. Jewish to me was something vague, something biblical. But I learned quickly. You see, in America's ladder of races, Jewish is white but also some rungs below white. A bit confusing, because I knew this straw-haired, freckled girl who said she was Jewish. How can Americans tell who is Jewish? How did the classmate know the guy was Jewish? I read somewhere how American colleges used to ask applicants for their mother's surnames, to make sure they weren't Jewish because they wouldn't admit Jewish people. So maybe that's how to tell? From people's names? The longer you are here, the more you start to get it.

Understanding America for the Non-American Black: What Do WASPs Aspire To?

Professor Hunk has a visiting professor colleague, a Jewish guy with a thick accent from the kind of European country where most people drink a glass of antisemitism at breakfast. So Professor Hunk was talking about civil rights and Jewish guy says, "The blacks have not suffered like the Jews."

vážně se otrásla. Jakoby na Židech bylo něco špatnýho. Nechácala jsem to. Podle toho, co jsem viděla, byl ten muž bílej a nevypadal o moc jinak než ta spolužačka. Židovskej původ pro mě bylo něco neurčitýho, něco biblickýho. Ale rychle jsem se poučila. Chápejte, v americkém žebříčku ras jsou lidi židovskýho původu bílý, ale pár příček pod bílýma. Je to trochu matoucí, jelikož jsem znala jednu slečnu s vlasama barvy slámy a s pihama, která říkala, že je Židovka. Jak Američani poznají, kdo je Žid? Jak ta moje spolužačka poznala, že je ten chlápek židovskýho původu? Někde jsem četla o tom, jak americký vysoký školy chtěly po uchazečích o studium příjmení jejich matek, aby se ujistili, že nejsou židovskýho původu, protože to by je nevzali. Takže možná takhle to jde rozpoznat — podle jmen? Čím dýl tu jste, tím víc tomu rozumíte.

Jak porozumět Americce pro neamerický černochoy: O co jde bílejm anglosaskejm protestantům?

Profesor Fešák má na návštěvě jednoho kolegu profesora; je to Žid se silným přízvukem z takový tý evropský země, kde si většina lidí při snídani přihne ze sklenky antisemitismu. No a profesor Fešák mluvil o občanských právech a ten chlápek povídá: „Černoši toho nevytrpěli tolik, co Židi.“

Professor Hunk replies, “Come on, is this the oppression olympics?” Jewish guy did not know this, but “oppression olympics” is what smart liberal Americans say, to make you feel stupid and to make you shut up. But there IS an oppression olympics going on. American racial minorities—blacks, Hispanics, Asians, and Jews—all get shit from white folks, different kinds of shit, but shit still. Each secretly believes that it gets the worst shit. So, no, there is no United League of the Oppressed. However, all the others think they’re better than blacks because, well, they’re not black. Take Lili, for example, the coffee-skinned, black-haired and Spanish-speaking woman who cleaned my aunt’s house in a New England town. She had a great hauteur. She was disrespectful, cleaned poorly, made demands. My aunt believed Lili didn’t like working for black people. Before she finally fired her, my aunt said, “Stupid woman, she thinks she’s white.” So whiteness is the thing to aspire to. Not everyone does, of course (please, commenters, don’t state the obvious) but many minorities have a conflicted longing for WASP whiteness or, more accurately, for the privileges of WASP whiteness. They probably don’t really like pale skin but they certainly like walking into a store without some security dude following them.

Profesor Fešák na to: „Ale prosím vás, soutěžíme snad, kdo je víc utiskovaný?“ Židovskej profesor o tom nevěděl, ale soutěž v útisku je něco, co chytrý liberální Američani říkají, abyste si připadali jako blbci a aby vás sklapli. Ale ta soutěž v útisku skutečně probíhá. Běloši Americkejm rasovejm menšinám — černočům, Hispáncům, Asiatům a Židům — dělaj peklo. Jiný peklo, ale přece peklo. Každá menšina je v skrytu duše přesvědčená, že to má nejhorší. Takže, ne, neexistuje žádná liga utiskovaných. Nicméně všichni ostatní si myslí, že jsou lepší než černoši, protože, ehm, nejsou černoši. Vezměte si třeba Bělu, španělsky mluvící černovlasou ženu s kávovou pleť, která uklízela tetin dům v New Englandu. Byla velmi povýšená. Byla neuctivá, špatně uklízela a vznášela požadavky. Moje teta byla toho názoru, že Běla nerada pracuje pro černochoy. Než ji konečně vyhodila, řekla: „Ženská jedna hloupá, myslí si, že je bílá.“ Takže bělošství je ta výhra. Samozřejmě to tak nemá každý (čtenáři, prosím, nekonstatujte v komentářích zjevné). Nicméně hodně menšin v sobě chová rozporuplnou touhu po bělošství bílejších anglosaskejch protestantů, nebo přesněji řečeno — po jejich privilegiích. Nejspíš se jim ani tak nelíbí světlá pleť, ale určitě se jim líbí moct vkročit do obchodu, aniž by jim nějaký chlápek z ostrahy byl v patách.

Hating Your Goy and Eating One Too, as the great Philip Roth put it. So if everyone in America aspires to be WASPs, then what do WASPs aspire to? Does anyone know?

Aneb, jak to podal sám velkej Philip Roth: lízání pekáče svý nenáviděný gojte. Takže pokud každej v Americe cílí na pozici WASPů, kam mířej WASPové? Víte to někdo?

Why Dark-Skinned Black Women—Both American and Non-American—Love Barack Obama

Proč maj americký i neamerický černošky s tmavou pletí rádi Baracka Obamu

Many American blacks proudly say they have some “Indian.” Which means Thank God We Are Not Full-Blooded Negroes. Which means they are not too dark. (To clarify, when white people say dark they mean Greek or Italian but when black people say dark they mean Grace Jones.) American black men like their black women to have some exotic quota, like half-Chinese or splash of Cherokee. They like their women light. But beware what American blacks consider “light.” Some of these “light” people, in countries of Non-American Blacks, would simply be called white. (Oh, and dark American black men resent light men, for having it too easy with the ladies.) Now, my fellow Non-American Blacks, don’t get smug. Because this bullshit also exists in our Caribbean and African countries.

Hodně americkéjch černočů se hrdě hlásí k „indiánský“ kapce svý krve. Což znamená: „Díkybohu, že nejsme plnokrevní černoši“. Což znamená, že nemají moc tmavou plet’. (Pro pořádek: když běloši říkají „tmavá plet’“, myslí Řeky nebo Italy; když to říkají černoši, myslí Grace Jonesovou.) Americký černoši jsou rádi, když jejich černý ženy maj určitej příděl exotična, třeba jsou poloviční Čínanky nebo v sobě maj trochu z kmene Cherokee. Chtěj, aby jejich ženy byly světlý. Ale pozor na to, co americký černoši považujou za “světlou” plet’. Některý “světlý” lidi by v zemích neamerickéjch černočů byli za bělochy. (Jo, a tmavý americký černoši nesnáší ty se světlou pletí za to, že to maj až moc jednoduchý u slečen.) Prosím vás, neamerický černý našinci, moc si nefanděte, protože tyhle kraviny existujou i v našich karibskéjch a africkéjch zemích.

Not as bad as with American blacks, you say? Maybe. But there nonetheless. By the way, what is it with Ethiopians thinking they are not that black? And Small Islanders eager to say their ancestry is “mixed”? But we must not digress. So light skin is valued in the community of American blacks. But everyone pretends this is no longer so. They say the days of the paper-bag test (look this up) are gone and let’s move forward. But today most of the American blacks who are successful as entertainers and as public figures, are light. Especially women. Many successful American black men have white wives. Those who deign to have black wives have light (otherwise known as high yellow) wives. And this is the reason dark women love Barack Obama. He broke the mold! He married one of their own. He knows what the world doesn’t seem to know: that dark black women totally rock. They want Obama to win because maybe finally somebody will cast a beautiful chocolate babe in a big-budget rom-com that opens in theaters all over the country, not just three artsy theaters in New York City. You see, in American pop culture, beautiful dark women are invisible. (The other group just as invisible is Asian men. But at least they get to be super smart.)

Říkáte, že to s nima není tak zlý, jako s americkéjma černočama? Možná. Ale není to ani dobrý. Mimochodem, co to má bejt, že si Etiopani myslí, že nejsou černý? A že obyvatelé malých ostrovů jsou celý divý říkat, že maj předky více ras? Ale zpátky k tématu. Takže v komunitě americkéjch černočů je ceněná světlá pleť, ale každej dělá, jako že to tak už není. Říkej, že dny testu s papírovým pytlíkem (to si vyhledejte) jsou za náma; říkej, že máme jít dál. V dnešní době má ale většina americkéjch černočů, který jsou úspěšný v zábavním průmyslu nebo jako veřejně známý osobnosti, světlou pleť. Zejména ženy. Hodně americkéjch černočů má za ženy bělošky. Ty, který se uráčí mít za ženu černošku, mají černošku se světlou pleť (aneb olivovou pleť). A proto mají ženy s tmavou pleť rádi Baracka Obamu. Vymanil se z mantinelů! Vzal si jednu z nich. Ví něco, co svět zřejmě neví: tmavý černošky naprosto válí. Chtěj Obamovo vítězství, protože možná někdo konečně obsadí nějakou čokoládovou krásku do role ve velkorozpočtový romantický komedii, která poběží v kinech po celejch Státech, nejen ve třech pseudoměleckejech newyorskéjch kinech. Rozumíte: v americký popkultuře jsou krásný tmavý černošky neviditelný. (Další taková neviditelná skupina jsou asijský muži. Ale ti maj aspoň možnost bejt za ty třeskutě inteligentní.)

In movies, dark black women get to be the fat nice mammy or the strong, sassy, sometimes scary sidekick standing by supportively. They get to dish out wisdom and attitude while the white woman finds love. But they never get to be the hot woman, beautiful and desired and all. So dark black women hope Obama will change that. Oh, and dark black women are also for cleaning up Washington and getting out of Iraq and whatnot.

Tmavý černošky se můžou ve filmech uplatnit jako tlustý milý maminy nebo silný parťáčky s pořádně prořízlou pusou a z kterých jde občas trochu strach, který jsou ostatním oporou z pozvdálí. Můžou tak leda chrlit moudrosti a stanoviska, zatímco bílá hrdinka nachází lásku. Ale nikdy se nedostanou k roli ženy, co je sexy, krásná a žádáná a tak vůbec. No a tmavý černošky doufaj, že Obama tohle změní. Jo, a ještě: tmavý černošky jsou taky pro sanaci Washingtonu a pro vyklizení se z Iráku a pro kdovíco dalšího.

To My Fellow Non-American Blacks: In America, You Are Black, Baby

Dear Non-American Black, when you make the choice to come to America, you become black. Stop arguing. Stop saying I'm Jamaican or I'm Ghanaian. America doesn't care. So what if you weren't "black" in your country? You're in America now. We all have our moments of initiation into the Society of Former Negroes. Mine was in a class in undergrad when I was asked to give the black perspective, only I had no idea what that was. So I just made something up. And admit it—you say "I'm not black" only because you know black is at the bottom of America's race ladder. And you want none of that. Don't deny now. What if being black had all the privileges of being white? Would you still say "Don't call me black, I'm from Trinidad"? I didn't think so. So you're black, baby. And here's the deal with becoming black: You must show that you are offended when such words as "watermelon" or "tar baby" are used in jokes, even if you don't know what the hell is being talked about—and since you are a Non-American Black, the chances are that you won't know. (In undergrad a white classmate asks if I like watermelon, I say yes, and another classmate says, Oh my God that is so racist, and I'm confused. "Wait, how?")

Mým neamerickým černým kolegyním a kolegům: Zlato, v Americe jste černý

Milý neamerický černošky a černoši, když se rozhodnete odejít do Ameriky, od té chvíle jste černý. Přestaňte se hádat. Přestaňte říkat „Já jsem z Jamajky“ nebo „Já jsem z Ghany“. Americe je to jedno. No a co má být, že jste prej nebyli ve své zemi „černý“? Teď jste v Americe. Každý jsme jednou slavnostně přijatý do Společnosti příslušníků dříve takzvané negroidní rasy. Mně se to stalo na bakaláři, když po mně chtěli, abych jim umožnila něco vidět z černošského hlediska. Byl v tom jedinej problém – nevěděla jsem, co to černošský hledisko je. Tak jsem si prostě něco vymyslela. A přiznejte se – říkáte „Nejsem černocho“, jenom proto, že víte, že v Americe je spodní laťka rasového žebříčku natřená načerno. A o to nestojíte. Ne, že to teď budete zapírat. Co kdyby černošství mělo v šechny výsady bělošství? I pak byste říkali „Pro tebe nejsem černej. Jsem z Trinidadu“? Tušila jsem to. Takže, milí zlatí, jste černý. A ta věc s přerodem v černocho se má tak: jakmile uslyšíte v nějakým vtipu slova jako „meloun“ nebo „deh'átko“, musíte dát najevo pohoršení, i když nevíte, o čem je řeč – a jakožto neamerický černoši to nejspíš vědět nebudete. (Na bakaláři mi jeden bílej spolužák povídá, jestli prej mam ráda vodní meloun. Já na to, že jo, a jinej spolužák

You must nod back when a black person nods at you in a heavily white area. It is called the black nod. It is a way for black people to say “You are not alone, I am here too.”

In describing black women you admire, always use the word “STRONG” because that is what black women are supposed to be in America. If you are a woman, please do not speak your mind as you are used to doing in your country. Because in America, strong-minded black women are SCARY. And if you are a man, be hyper-mellow, never get too excited, or somebody will worry that you’re about to pull a gun. When you watch television and hear that a “racist slur” was used, you must immediately become offended. Even though you are thinking “But why won’t they tell me exactly what was said?” Even though you would like to be able to decide for yourself how offended to be, or whether to be offended at all, you must nevertheless be very offended. When a crime is reported, pray that it was not committed by a black person, and if it turns out to have been committed by a black person, stay well away from the crime area for weeks, or you might be stopped for fitting the profile. If a black cashier gives poor service to the non-black person in front of you, compliment that person’s shoes or something, to make up for the bad service, because you’re just as guilty for the cashier’s crimes.

povídá „Ježiši, to je tak rasistický“, a já byla zmatená: „Počkat, proč rasistický?“) Když na vás v převážně bělošské oblasti kývne černochoch, musíte na něj kývnout taky. Říká se tomu „náš pozdrav“; černoši si tak dávají najevo „Nejsi sám, já jsem tu taky.“ Až budete mluvit o černoškách, který obdivujete, vždycky je popište jako „SILNÝ“, protože takový mají být černošky v Americe. Pokud jste žena, prosím nevyjadřujte přímo svůj názor tak, jak jste zvyklá z domova.

V Americe jde totiž z ráznejch černošek STRACH. A pokud jste muž, buďte těžce v pohodě, nikdy se moc nevzrušujte, nebo se někdo znepokojí, že snad každou chvíli vytáhnete pistoli. Když se díváte na televizi a slyšíte, že někdo vyřkl „rasistickou urážku“, musíte se okamžitě urazit. I když si říkáte „Ale proč se nemám dozvědět, co přesně bylo řečeno?“ Přestože byste se rádi rozhodli sami za sebe, jak moc dotčený budete nebo zda vůbec chcete být dotčený, musíte být velmi dotčený. Když je ve zprávách zločin, modlete se, aby nebyl spáchaný černochem. Pokud byl, ještě týdně se držte v bezpečný vzdálenosti od místa činu, nebo by vás taky mohli zastavit, že sedíte popisu podezřelého. Pokud pokladník - černoška špatně obslouží nečernýho zákazníka před váma, pochvalte dotyčnýmu boty nebo něco. Tím mu vynahradíte ten špatnej servis, jelikož vy jste spoluviníci zločinu té pokladní.

If you are in an Ivy League college and a Young Republican tells you that you got in only because of Affirmative Action, do not whip out your perfect grades from high school. Instead, gently point out that the biggest beneficiaries of Affirmative Action are white women. If you go to eat in a restaurant, please tip generously. Otherwise the next black person who comes in will get awful service, because waiters groan when they get a black table. You see, black people have a gene that makes them not tip, so please overpower that gene. If you're telling a non-black person about something racist that happened to you, make sure you are not bitter. Don't complain. Be forgiving. If possible, make it funny. Most of all, do not be angry. Black people are not supposed to be angry about racism. Otherwise you get no sympathy. This applies only for white liberals, by the way. Don't even bother telling a white conservative about anything racist that happened to you. Because the conservative will tell you that YOU are the real racist and your mouth will hang open in confusion.

Pokud studujete na jedné z nejlepších univerzit a někdo z Mladých republikánů podotkne, že jste se tam dostlali jen díky afirmativní akci, netaste na něj svoje středoškolský vysvědčení se samejma jedničkama. Upozorněte raději na to, že největší užitek měly z afirmativní akce bělošky. Pokud půjdete do restaurace, dávejte prosím velkorysý dýška, nebo to černoši, který přijdou po vás, od obsluhy slíznou, protože číšníci brblají, když obsluhují stůl s černýma zákazníky. Rozumějte, černoši mají genetickou predispozici, která jim brání dávat sprostiny. Ten gen přeperte, prosím. Pokud vyprávíte nečernochovi o tom, jak jste zažili rasismus, rozhodně nebuďte zahořklý. Nestěžujte si. Buďte smířliví. Podejte to pokud možno jako něco legračního. Především nebuďte naštvaní. Černoši nemají být rozzlobení ohledně rasismu, nebo se jim nedostane pochopení. Tohle mimochodem platí jen o bílých liberálech. Ani se nepokoušejte říkat o zážitku s rasismem nějakému bílému konzervativci, protože ten vám řekne, že VY jste vlastně ti rasisti. A vám zůstane údivem pusa dokořán.

Obama Can Win Only If He Remains the Magic Negro

His pastor is scary because it means maybe Obama is not the Magic Negro after all. By the way, the pastor is pretty melodramatic, but have you been to an old school American Black church? Pure theater. But this guy's basic point is true: that American Blacks (certainly those his age) know an America different from American Whites; they know a harsher, uglier America. But you're not supposed to say that, because in America everything is fine and everyone is the same. So now that the pastor's said it, maybe Obama thinks so too, and if Obama thinks so then he isn't the Magic Negro and only a Magic Negro can win an American election. And what's a Magic Negro, you ask? The black man who is eternally wise and kind. He never reacts under great suffering, never gets angry, is never threatening. He always forgives all kinds of racist shit. He teaches the white person how to break down the sad but understandable prejudice in his heart. You see this man in many films. And Obama is straight from central casting.

Obama může vyhrát jen v případě, že zůstane kouzelným mouřením

Jeho pastor je znepokojivej, protože to znamená, že Obama nakonec přecejen není kouzelněj mouřenín. Mimochodem, ten pastor je dost přepjatej, ale byli jste někdy v černošským americkým kostele, kde se slouží bohoslužby podle starý školy? Je to nefalšovaný divadlo. Ale základní tvrzení toho chlápka je pravdivý: americký černoši (rozhodně ti v jeho věku) znají jinou Ameriku než běloši. Znají drsnější, ošklivější Ameriku. Ale nemáme to říkat, protože v Americe je všechno v pohodě a všichni jsou stejný. Ale teď, když to ten pastor vyřkl, je Obama možná stejnýho názoru, a pokud je, pak není kouzelným mouřením. A pouze kouzelněj mouřenín může vyhrát americký volby. A kdo že to ten kouzelněj mouřenín je, ptáte se? To je černocho, kterej je nekonečně moudrej a laskavej. Nikdy se nenechá vyprovokovat velkým trápením, nikdy se nerozzlobí, nikdy nezastrašuje. Vždycky odpouští všechny možný rasistický kecý. Učí bělocha, jak zbořit tristní, ale pochopitelný předsudky ve svém srdci. Tohle je k vidění v nejednom filmu. A Obama je jak vystřiženej z plakátu na ten film.

**Friendly Tips for the American Non-Black:
How to React to an American Black
Talking About Blackness.'**

Dear American Non-Black, if an American Black person is telling you about an experience about being black, please do not eagerly bring up examples from your own life. Don't say "It's just like when I ...". You have suffered. Everyone in the world has suffered. But you have not suffered precisely because you are an American Black. Don't be quick to find alternative explanations for what happened. Don't say "Oh, it's not really race, it's class. Oh, it's not race, it's gender. Oh, it's not race, it's the cookie monster." You see, American Blacks actually don't WANT it to be race. They would rather not have racist shit happen. So maybe when they say something is about race, it's maybe because it actually is? Don't say "I'm color-blind," because if you are color-blind, then you need to see a doctor and it means that when a black man is shown on TV as a crime suspect in your neighborhood, all you see is a blurry purplish-grayish-creamish figure. Don't say "We're tired of talking about race" or "The only race is the human race." American Blacks, too, are tired of talking about race. They wish they didn't have to. But shit keeps happening. Don't preface your response with "One of my best friends is black" because it

**Přátelský tipy pro americký nečernochoy:
Jak reagovat, když americký černoši mluví
o černošství**

Milý americký nečernoši, pokud vám americkéj černocho vypráví o zážitku, kteréj měl něco do činění s černoštvím, prosím nepřihazujte dychtivě k dobru příklady z vlastního života. Neříkejte „To je přesně jako když jsem...“ Zakusili jste utrpení. Každěj na tomhle světě trpěl. Ale netrpěli jste zrovna proto, že byste byli americký černoši. Nehrňte se do toho najít jiný vysvětlení pro to, co se událo. Neříkejte „Ve skutečnosti nejde o rasu, jde o společenskou třídu. Nejde o rasu, jde o gender. Ono nejde o rasu, jde o Keksíka.“ Abyste rozuměli: americký černoši ve skutečnosti NECHTĚJ, aby šlo o rasu. Radši by rasismus nezažívali. Takže možná, že když tvrdí, že se něco týká rasy, tak to možná říkaj proto, že to tak vážně je...? Neříkejte „Barvy nevnímám“, protože pokud jste barvoslepí, měli byste jít k doktorovi. Znamená to, že když v televizi ukazujou černocho jako podezřelýho ze zločinu někde ve vašem okolí, nevidíte než rozmazaný fialovo-šedo-nějakou siluetu. Neříkejte „Už nás nebaví se bavit o rase“ nebo „Jediná rasa je lidská rasa“. Americký černochoy už to taky nebaví, bavit se o rase. Rádi by se o tom nebavili. Ale furt se něco děje. Nezačínejte svoji odpověď tím, že „jeden z vašich nejlepších přátel je

can have a makes no difference and nobody cares and you black best friend and still do racist shit and it's probably not true anyway, the "best" part, not the "friend" part. Don't say your grandfather was Mexican so you can't be racist (please click here for more on There Is No United League of the Oppressed). Don't bring up your Irish great-grandparents' suffering. Of course they got a lot of shit from established America. So did the Italians. So did the Eastern Europeans. But there was a hierarchy. A hundred years ago, the white ethnics hated being hated, but it was sort of tolerable because at least black people were below them on the ladder. Don't say your grandfather was a serf in Russia when slavery happened because what matters is you are American now and being American means you take the whole shebang, America's assets and America's debts, and Jim Crow is a big-ass debt. Don't say it's just like antisemitism. It's not. In the hatred of Jews, there is also the possibility of envy—they are so clever, these Jews, they control everything, these Jews—and one must concede that a certain respect, however grudging, accompanies envy. In the hatred of American Blacks, there is no possibility of envy—they are so lazy, these blacks, they are so unintelligent, these blacks. Don't say "Oh, racism is over, slavery was so long ago." We are talking about problems from the 1960s, not the 1860s.

černochoch“, protože na tom nezáleží a každému je to fuk. A můžete mít nejlepšího přítele černochocha a stejně se chovat jako rasista; a stejně to nejspíš není pravda – ne to o tom, že máte přítele, ale to, že je nejlepší. Neříkejte, že váš děd byl Mexičan a vy tudíž nemůžete být rasisti (klikněte zde pro článek Neexistuje žádná liga utiskovaných). Nevytahujte utrpení svezích irskejch praprarodičů. Jistěže si od stávajícího zřízení Ameriky užili svoje. Stejně jako Italové. Stejně jako východoevropané. Byla v tom ale hierarchie. Před sto lety bílý přistěhovalci nenáviděli být nenáviděný, ale dalo se to tak nějak snést, protože aspoň na společenským žebříčku pod nima byli černoši. Neříkejte, že váš děd byl v době otroctví nevolníkem v Rusku. Důležitý je, že teď jste Američani, a to se vším všudy, se vším, co Amerika dala a vzala, a zákony Jima Crowa nám vzaly fakt hodně. Neříkejte, že je to stejný jako antisemitismus. Není. Nenávist k Židům nevyklučuje závist: „Ty Židi jsou tak chytrý, ty Židi jsou za vším,“ a je třeba uznat, že závist je doprovázená respektem, jakkoli neochotným. V nenávisti k americkým černochochům žádnéj předpoklad závisti není — ty černoši jsou tak líný, ty černoši jsou tak neinteligentní. Neříkejte „Rasismus je za náma, otroctví bylo tak dávno.“ Mluvíme o problémech ze šedesátejch let dvacátýho století, nikoli devatenáctýho.

If you meet an elderly American black man from Alabama, he probably remembers when he had to step off the curb because a white person was walking past. I bought a dress from a vintage shop on eBay the other day, made in 1960, in perfect shape, and I wear it a lot. When the original owner wore it, black Americans could not vote because they were black. (And maybe the original owner was one of those women, in the famous sepia photographs, standing by in hordes outside schools shouting “Ape!” at young black children because they did not want them to go to school with their young white children. Where are those women now? Do they sleep well? Do they think about shouting “Ape”?) Finally, don’t put on a Let’s Be Fair tone and say “But black people are racist too.” Because of course we’re all prejudiced (I can’t even stand some of my blood relatives, grasping, selfish folks), but racism is about the power of a group and in America it’s white folks who have that power. How? Well, white folks don’t get treated like shit in upper-class African-American communities and white folks don’t get denied bank loans or mortgages precisely because they are white and black juries don’t give white criminals worse sentences than black criminals for the same crime and black police officers don’t stop white folk for driving while white

Pokud potkáte staršího amerického černocho z Alabamy, nejspíš si bude pamatovat, jak musel ustoupit z obrubníku, protože kolem šel běloch. Nedávno jsem si ve vintage butiku koupila šaty ušitý v šedesátých letech; jsou ve výborném stavu a často je nosím. Když je nosila původní majitelka, Američani černý rasy nemohli chodit k volbám kvůli tomu, že byli černý. (A možná byla původní majitelka jednou z těch žen na slavných sépiových fotografiích, co postávaly v houfích před školami a na malý černý děti křičely „Opice!“, protože nechtěly, aby chodily do školy s jejich malejma bílejma dětma. Co je s těma ženama teď? Spí se jim dobře? Myslí na to, jak křičely „Opice“?) A poslední věc: nenasazujte ten tón, kterým naznačujete, že jako musíte bejt férový, a neříkejte „Vždyť černoši jsou taky rasisti“. Jasně, že všichni máme předsudky (já nemůžu vystát ani některý ze svých pokrevních příbuzných, který jsou lakomý a sobecký), ale rasismus je záležitost moci jedný skupiny a v Americe jsou to právě běloši, co tu moc maj. Jak jako? No, k bělochům se lidi z vyšší společnosti v afro-americkéjch komunitách nechovaj jako k hadru; bělochům se nezamítaj půjčky z banky a nájmy jen proto, že jsou běloši; černý poroty nedávaj za ten samej trestnej čin bělochům horší tresty než černochům; černý policajti nezastavujou bělochy proto, že řídí pod vlivem bělošství;

and black companies don't choose not to hire somebody because their name sounds white and black teachers don't tell white kids that they're not smart enough to be doctors and black politicians don't try some tricks to reduce the voting power of white folks through gerrymandering and advertising agencies don't say they can't use white models to advertise glamorous products because they are not considered "aspirational" by the "mainstream."

So after this listing of don'ts, what's the do? I'm not sure. Try listening, maybe. Hear what is being said. And remember that it's not about you.

American Blacks are not telling you that you are to blame. They are just telling you what is. If you don't understand, ask questions. If you're uncomfortable about asking questions, say you are uncomfortable about asking questions and then ask anyway. It's easy to tell when a question is coming from a good place. Then listen some more. Sometimes people just want to feel heard. Here's to possibilities of friendship and connection and understanding.

společnosti vlastněný černochoy se nerozhodnou někoho nepřijmout z důvodu, že jejich jméno zní jako jméno bělocha; černý učitelé neříkají bílým dětem, že nejsou dost chytrý na to být doktorem; černý politici nezkoušej finty, aby uměnšili sílu volebního hlasu bělochů tím, že manipulují s hranicema volebních obvodů; reklamní agentury neodmítají bílý modelky na reklamy stylovejch produktů, protože je mainstream nepovažuje za „prestížní“.

Takže to byl výčet věcí, co dělat nemáte. Ale co dělat *máte*? Nejsem si jistá. Možná se snažte naslouchat. Slyšte to, co se vám říká. A pamatujte, že nejde o vás. Americký černoši vám neříkají, že za to můžete vy. Prostě vám říkají, jak to je. Pokud nerozumíte, ptejte se. Pokud vám není příjemný se ptát, řekněte to a pak se stejně zeptejte. Je jednoduchý rozeznat, když je za otázkou dobrej úmysl. Pak poslouchajte ještě víc. Někdy lidé jenom chtějí cítit, že je někdo vnímá. Teď přijijme na potenciál přátelství, souznění a porozumění.

Is Obama Anything but Black?

So lots of folk—mostly non-black—say Obama's not black, he's biracial, multiracial, black-and-white, anything but just black. Because his mother was white. But race is not biology; race is sociology. Race is not genotype; race is phenotype. Race matters because of racism. And racism is absurd because it's about how you look. Not about the blood you have. It's about the shade of your skin and the shape of your nose and the kink of your hair. Booker T. Washington and Frederick Douglass had white fathers. Imagine them saying they were not black. Imagine Obama, skin the color of a toasted almond, hair kinky, saying to a census worker—I'm kind of white. Sure you are, she'll say. Many American Blacks have a white person in their ancestry, because white slave owners liked to go a-raping in the slave quarters at night. But if you come out looking dark, that's it. (So if you are that blond, blueeyed woman who says "My grandfather was Native American and I get discrimination too" when black folk are talking about shit, please stop it already.) In America, you don't get to decide what race you are. It is decided for you. Barack Obama, looking as he does, would have had to sit in the back of the bus fifty years ago. If a random black guy commits a crime today,

Je Obama všechno, jen ne černoch?

Hodně lidí — převážně nečernejších — tvrdí, že Obama není černoch. Je mulat, míšenec, je černo-bílejší, cokoli, jen ne černejší, protože jeho matka byla běloška. Jenže rasa není problematika biologie, ale sociologie. Rasa není genotyp, ale fenotyp. Rasa je důležitá kvůli rasismu. A rasismus je absurdní, protože v něm jde o to, jak vypadáte, ne o krev, co vám koluje žilama. Jde o odstín vaší pleti a tvar vašeho nosu a o kudrny na vašich vlasech. Booker T. Washington a Frederick Douglass měli bílý otce. Představte si, že by řekli, že nejsou černoši. Představte si Obamu, s pletí barvy praženejších mandlí a kudrnatějšíma vlasama, jak říká pracovníci sčítání lidu: „Já jsem tak trochu bílejší.“ „To víte, že jste,“ řekla by. Hodně američtějších černošů má mezi předkami bělocha, protože bílý otrokáři v noci ráčili chodit znásilňovat do obydlí otroků. Ale pokud na svět vylezete tmaví, víc není potřeba. (Takže pokud jste ta modrooká blondýna, která říká: „Můj děd byl Indián a já taky pocítuju diskriminaci,“ když spolu černoši něco řeší, laskavě si to odpusťte.) V Americe se vás nikdo neptá, jaký jste rasy. Rozhodnou to za vás. Barack Obama tak, jak vypadá, by před padesáti lety musel v autobuse sedět na zadním sedadle. Pokud dneska náhodně černoch spáchá trestný čin,

Barack Obama could be stopped and questioned for fitting the profile. And what would that profile be? “Black Man.”

What Academics Mean by White Privilege, or Yes It Sucks to Be Poor and White but Try Being Poor and NonWhite

So this guy said to Professor Hunk, “White privilege is nonsense. How can I be privileged? I grew up fucking poor in West Virginia. I’m an Appalachian hick. My family is on welfare.” Right. But privilege is always relative to something else. Now imagine someone like him, as poor and as fucked up, and then make that person black. If both are caught for drug possession, say, the white guy is more likely to be sent to treatment and the black guy is more likely to be sent to jail. Everything else the same except for race. Check the stats. The Appalachian hick guy is fucked up, which is not cool, but if he were black, he’d be fucked up plus. He also said to Professor Hunk: Why must we always talk about race anyway? Can’t we just be human beings? And Professor Hunk replied—that is exactly what white privilege is, that you can say that. Race doesn’t really exist for you because it has never been a barrier. Black folks don’t have that choice.

Baracka Obamu by mohli zastavit a vyslychat, protože by odpovídal popisu. A jakej že by ten popis byl? „Černý muž.“

Co akademici míní, když mluví o Privilegiu bílých, aneb jo, je to k ničemu bejt chudej běloch, ale zkuste bejt chudej neběloch

Jeden chlápek řekl profesoru Fešákovi: „Privilegium bílých je nesmysl. Jak bych mohl bejt já privilegovanej? Vyrostl jsem zajebaně chudej v Západní Virginii. Jsem apalačskej balík z venkova. Moje rodina je na podpoře.“ To ano. Ale privilegium vždycky vztahujeme k něčemu jinýmu. A teď si představte někoho podobnýho, stejně chudýho ztroskotance, a pak si ho představte jako černocho. Kdyby byly oba dva zadrženy pro, řekněme, přechovávání drog, toho bělocha spíš pošlou na léčení a toho černocho spíš pošlou sedět. Všechno kromě rasy maj společnýho. Podívejte se na statistiky. Ten apalačskej balík z venkova je ve sračkách a to není fajn, ale kdyby byl černej, byl by v těch sračkách o dost hloub. Taky řek profesoru Fešákovi: „Proč se vůbec musíme pořád bavit o rase? To nemůžem bejt prostě lidský bytosti?“ A profesor Fešák odpověděl: „Právě to, že můžete tohle říct— to je privilegium bílých.“ Rasa pro vás vlastně neexistuje, protože pro vás nikdy nebyla překážkou. Černoši tuhle možnost nemají.

The black guy on the street in New York doesn't want to think about race, until he tries to hail a cab, and he doesn't want to think about race when he's driving his Mercedes under the speed limit, until a cop pulls him over. So Appalachian hick guy doesn't have class privilege but he sure as hell has race privilege. What do you think? Weigh in, readers, and share your experiences, especially if you are non-black. PS— Professor Hunk just suggested I post this, a test for White Privilege, copyright a pretty cool woman called Peggy McIntosh. If you answer mostly no, then congratulations, you have white privilege. What's the point of this you ask? Seriously? I have no idea. I guess it's just good to know. So you can gloat from time to time, lift you up when you're depressed, that sort of thing.

So here goes:

When you want to join a prestigious social club, do you wonder if your race will make it difficult for you to join? When you go shopping alone at a nice store, do you worry that you will be followed or harassed? When you turn on mainstream TV or open a mainstream newspaper, do you expect to find mostly people of another race? Do you worry that your children will not have books and school materials that are about people of their own race?

Černoch na newyorský ulici nechce přemýšlet o rase, ovšem dokud si nechce přivolat taxíka. Nechce přemýšlet o rase, když jede v mercedesu povolenou rychlostí— dokud ho nezastaví policie. Takže ten apalačskej kluk nemá privilegium společenský třídy, ale privilegium rasy má nabeton. Co myslíte vy? Přidejte se k diskuzi, čtenáři, a sdělte svoje zážitky, obzvlášť, pokud jste nečernoši. P.S. Profesor Fešák mi zrovna navrhl, ať sdílím tohle — test vašeho privilegia bílých; copyright patří fajn paní Peggy McIntoshové. Pokud budete odpovídat převážně nikoli, tak blahopřeju, máte privilegium bílých. Ptáte se, k čemu to je? Vážně? Nemám ponětí. Řekla bych, že je dobrý tohle znát. Abyste se tím mohli čas od času škodolibě těšit, až budete mít depku; něco takovýho.

Takže tady to máte:

Když se chcete stát členem prestižního společenského klubu, říkáte si, jestli pro vás nebude kvůli vaší rase těžké se tam dostat? Když jdete sami nakupovat do lepšího obchodu, strachujete se, že vás bude někdo sledovat nebo obtěžovat? Když zapnete mainstreamovou televizi nebo otevřete mainstreamové noviny, čekáte převážně lidi jiné rasy? Obáváte se, že vaše děti nebudou mít knihy a materiály do školy o lidech své rasy?

When you apply for a bank loan, do you worry that, because of your race, you might be seen as financially unreliable? If you swear, or dress shabbily, do you think that people might say this is because of the bad morals or the poverty or the illiteracy of your race? If you do well in a situation, do you expect to be called a credit to your race? Or to be described as “different” from the majority of your race? If you criticize the government, do you worry that you might be seen as a cultural outsider? Or that you might be asked to “go back to X,” X being somewhere not in America? If you receive poor service in a nice store and ask to see “the person in charge,” do you expect that this person will be a person of another race? If a traffic cop pulls you over, do you wonder if it is because of your race? If you take a job with an Affirmative Action employer, do you worry that your co-workers will think you are unqualified and were hired only because of your race? If you want to move to a nice neighborhood, do you worry that you might not be welcome because of your race? If you need legal or medical help, do you worry that your race might work against you? When you use the “nude” color of underwear and Band-Aids, do you already know that it will not match your skin?

Když žádáte o bankovní půjčku, máte strach, že kvůli svojí rase byste mohli být vnímáni jako finančně nespolehliví? Pokud mluvíte hrubě nebo nosíte ošuntělé šaty, myslíte si, že by lidé mohli říci, že to je špatnými mravy nebo chudobou nebo nevzdělaností vaší rasy? Pokud se vám něco podaří, očekáváte, že vám řeknou, že děláte čest své rase, nebo že jste „jiní“ než většina vaší rasy? Pokud kritizujete vládu, máte obavy, že třeba budete vnímáni jako kulturní outsideri? Nebo že vás někdo požádá, ať se „vrátíte do X“, přičemž X je nějaká země mimo Ameriku? Pokud se v dobrém obchodě nesetkáte s dobrou obsluhou a chcete mluvit s vedoucím, čekáte, že bude jiné rasy? Pokud vás zastaví dopravní policista, říkáte si, jestli to nebude vaší rasou? Pokud dostanete práci u zaměstnavatele, který je v programu afirmativní akce, obáváte se, že si vaši kolegové budou myslet, že nejste kvalifikovaní a byli jste zaměstnaní jen kvůli své rase? Pokud se chcete přestěhovat do dobré čtvrti, bojíte se, že možná nebudete vítáni kvůli své rase? Pokud potřebujete pomoc právníka nebo lékaře, děláte si starosti, aby vaše rasa nebyla nevýhodou? Když si berete „tělovou“ barvu spodního prádla a náplastí, víte už dopředu, že nebude sedět k barvě vašeho těla?

Understanding America for the Non-American Black: A Few Explanations of What Things Really Mean

1. Of all their tribalisms, Americans are most uncomfortable with race. If you are having a conversation with an American, and you want to discuss something racial that you find interesting, and the American says, "Oh, it's simplistic to say it's race, racism is so complex," it means they just want you to shut up already. Because of course racism is complex. Many abolitionists wanted to free the slaves but didn't want black people living nearby. Lots of folk today don't mind a black nanny or black limo driver. But they sure as hell mind a black boss. What is simplistic is saying "It's so complex." But shut up anyway, especially if you need a job/favor from the American in question.

2. Diversity means different things to different folks. If a white person is saying a neighborhood is diverse, they mean nine percent black people. (The minute it gets to ten percent black people, the white folks move out.) If a black person says diverse neighborhood, they are thinking forty percent black.

3. Sometimes they say "culture" when they mean race. They say a film is "mainstream" when they mean "white folks like it or made it." When they say "urban" it means black and

Jak porozumět Americe pro neamerický černochoy: Několik vysvětlení o tom, co věci skutečně znamenají

1. Ze všech svých typů tribalismu jsou Američani nejvíc nesvá z rasy. Pokud se bavíte s Američanem a chcete probrat něco ohledně rasy, co vám připadá zajímavý, a ten Američan řekne: „No tak ono je zjednodušující říct, že jde o rasu. Rasismus je tak komplexní,“ znamená to, že chtějí, abyste už sklapli. Samozřejmě, že rasismus je komplexní. Hodně abolicionistů chtělo osvobodit otroky, ale nechtělo, aby černoši bydleli v jejich blízkosti. Dnes hodně lidem nevádí chuva černoška nebo šofér limuzíny, co je černocho. Ale to si pište, že jim vadí černoš vedoucí v práci. Říkat „Je to tak komplexní,“ je to, co je tady zjednodušující. Ale i tak o tom pomlčte, obzvláště pokud od dotyčného Američana potřebujete práci nebo laskavost.

2. Diverzita znamená pro různé lidi něco jiného. Pokud běloch říká, že je čtvrť různorodá, myslí tím devět procent černocho. (Ve chvíli, kdy to vyleze na deset procent, běloši se vystěhují.) Pokud o různorodé čtvrti mluví černocho, myslí tím, že je tam čtyřicet procent černocho.

3. Někdy říkají „kultura“, a myslí tím rasu. Řeknou, že film je mainstreamový, když mají na mysli, že ho vyrobili běloši. Když říkají

poor and possibly dangerous and potentially exciting. “Racially charged” means we are uncomfortable saying “racist.”

„urbánní“, znamená to černošský a chudý, možná nebezpečný a potenciálně vzrušující.
„Rasově vypjatý“ znamená, že je nám nepříjemný říct „rasistický“.

Traveling While Black

A friend of a friend, a cool AB with tons of money, is writing a book called *Traveling While Black*. Not just black, he says, but recognizably black because there's all kinds of black and no offense but he doesn't mean those black folk who look Puerto Rican or Brazilian or whatever, he means recognizably black. Because the world treats you differently. So here's what he says: "I got the idea for the book in Egypt. So I get to Cairo and this Egyptian Arab guy calls me a black barbarian. I'm like, hey, this is supposed to be Africa! So I started thinking about other parts of the world and what it would be like to travel there if you're black. I'm as black as they get. White folk in the South today would look at me and think there goes a big black buck. They tell you in the guidebooks what to expect if you're gay or if you're a woman. Hell, they need to do it for if you're recognizably black. Let traveling black folk know what the deal is. It's not like anybody is going to shoot you but it's great to know where to expect that people will stare at you. In the German Black Forest, it's pretty hostile staring. In Tokyo and Istanbul, everyone was cool and indifferent. In Shanghai the staring was intense, in Delhi it was nasty. I thought, 'Hey, aren't we kind of in this together? You know, people of color and all?'

O cestování černejch pasažérů

Jeden kamarád mýho kamaráda, fajn AČ se spoustou peněz, píše knihu *O cestování černejch pasažérů*. „Ne jen černejch,“ říká, „ale rozpoznatelně černejch,“ protože ono je hodně typů černý. Nezlobte se, ale nemá na mysli ty černochoy, co vypadají jako Portoričani nebo Brazilci nebo kdovíco, myslí lidi zřetelně černý. Protože svět se k vám chová jinak. Říká následující: „Nápad na tu knihu jsem dostal v Egyptě. Přijel jsem do Káhiry a jeden egyptskej chlápek mi řekl černej barbare. Já na to: ‚Počkat, tohle má bejt Afrika!‘ A tak jsem začal přemejšlet o dalších částech světa a o tom, jaký by to bylo tam jet, když jste černocho. Já jsem tak černej, že černější bejt nemůžete. Dnešní jižanskėj bílej lid by se na mě podíval a řek: ‚Hele, támhle jde velkej černej samec.‘ V průvodcích vám poví, co čekat, pokud jste gay nebo pokud jste žena. Sakryš, je třeba napsat něco i pro případ, že jste rozpoznatelně černej. Ať černej lid ví, jak se věci mají. Neříkám, že vás někdo zastřelí, ale je bezva vědět, kde na vás lidi budou zírat. V německým Černým lese to je dost nepřátelský zírání. V Tokyu a Istanbulu byli všichni v klidu a lhostejní. V Šanghaji bylo to zírání upřený, v Delhi ošklivý. Říkal jsem si: ‚Heleďte, nejedeme v tom tak nějak společně? Myslím jako my barevný a vůbec?‘

I'd been reading that Brazil is the race mecca and I go to Rio and nobody looks like me in the nice restaurants and the nice hotels.

People act funny when I'm walking to the first-class line at the airport. Kind of nice funny, like you're making a mistake, you can't look like that and fly first class. I go to Mexico and they're staring at me. It's not hostile at all, but it just makes you know you stick out, kind of like they like you but you're still King Kong." And at this point my Professor Hunk says, "Latin America as a whole has a really complicated relationship with blackness, which is overshadowed by that whole 'we are all mestizo' story that they tell themselves. Mexico isn't as bad as places like Guatemala and Peru, where the white privilege is so much more overt, but then those countries have a much more sizable black population." And then another friend says, "Native blacks are always treated worse than non-native blacks everywhere in the world. My friend who was born and raised in France of Togolese parents pretends to be Anglophone when she goes shopping in Paris, because the shop attendants are nicer to black people who don't speak French. Just like American Blacks get a lot of respect in African countries." Thoughts? Please post your own Traveling Tales.

Předtím jsem čítal, že Brazílie je mekka pro všechny rasy. Pak jedu do Ria a v dobřejch restauracích a hotelech nikdo nevypadá jako já. Když jdu na letiště k frontě na první třídu, lidi se chovaj divně, tak nějak vlídným způsobem, jako bych se spletl – nemůžu přeci vypadat takhle a letět první třídou. Jedu do Mexika a zírají na mě; vůbec ne nepřátelsky, ale člověk si uvědomí, že vybočuje z řady. Jakože je jim sympatickej, ale stejně je King Kong." V téhle části můj profesor Fešák povídá: „Latinská Amerika má jakožto celek vážně komplikovaný vztah k černoštví, což je zatlačeno do pozadí tou jejich báchorkou o tom, jak jsou všichni míšenci. V Mexiku to není tak zlé jako v Guatemale nebo v Peru, kde je privilegium bílých o mnoho zjevnější, nicméně tyto země mají mnohem početnější černou populaci.“ A jinej kamarád říká, že „k černošům rodákům se všude na světě lidi chovaj hůř než k černošům odjinud. Moje kamarádka, která se narodila a vyrostla ve Francii tožským rodičům, při nákupu v Paříži předstírá, že je anglofonní, protože prodavačky jsou milejší k černošům, co nemluví francouzsky. Stejně jako si v africkéjch zemích váží americkéjch černošů.“ Chcete se k tomu vyjádřit? Sdílejte prosím vlastní cestovní historky.

Understanding America for the Non-American Black: Thoughts on the Special White Friend

One great gift for the Zipped-Up Negro is The White Friend Who Gets It. Sadly, this is not as common as one would wish, but some are lucky to have that white friend who you don't need to explain shit to. By all means, put this friend to work. Such friends not only get it, but also have great bullshit-detectors and so they totally understand that they can say stuff that you can't. So there is, in much of America, a stealthy little notion lying in the hearts of many: that white people earned their place at jobs and school while black people got in because they were black. But in fact, since the beginning of America, white people have been getting jobs because they are white. Many whites with the same qualifications but Negro skin would not have the jobs they have. But don't ever say this publicly. Let your white friend say it. If you make the mistake of saying this, you will be accused of a curiosity called "playing the race card." Nobody quite knows what this means. When my father was in school in my NAB country, many American Blacks could not vote or go to good schools. The reason? Their skin color. Skin color alone was the problem. Today, many Americans say that skin color cannot be part of the solution. Otherwise it is referred to as

Jak porozumět Americe pro neamerický černochoy: Zamyšlení nad drahým bílým přítelem

Jeden z velkejch darů zazipovanejch černochoů jsou ty bílý přátelé, který to chápou. Bohužel to není tak běžný, jak by si člověk přál, ale někteří mají to štěstí mít toho bílýho přítele, kterému nemusí všechno vysvětlovat. Toho přítele rozhodně využijte. Takový přátelé nejen, že tomu rozumí, ale taky mají skvělý detektory keců a tak naprosto chápou, že můžou říkat věci, co vy nemůžete. Takže ve velký části Ameriky lidem v srdci pokradmu číhá dojem: běloši si svoje pracovní pozice a místa ve škole zasloužili, zatímco černoši je dostali jen proto, že byli černoši. Ale ve skutečnosti je to tak, že od počátků Ameriky dostávají běloši práci proto, že jsou běloši. Hodně bělochů s tou samou kvalifikací a s černou barvou kůže by neměli tu práci, co mají. Ale to nikdy neříkejte veřejně. Ať to řekne váš bílej přítel. Pokud tu chybu uděláte a řeknete to, budete nařčeni z kuriózní záležitosti, který říkáme "hrát na rasovou strunu". Nikdo přesně neví, co to znamená. Když můj otec chodil do školy v mojí NAČ zemi, hodně Americkéjch Černochoů nemohlo volit nebo chodit do dobrejch škol. A důvod? Barva jejich kůže. Problém byl jen v pouhý barvě jejich kůže. Dneska hodně Američanů říká, že barva kůže nemůže bejt součástí

a curiosity called “reverse racism.” Have your white friend point out how the American Black deal is kind of like you’ve been unjustly imprisoned for many years, then all of a sudden you’re set free, but you get no bus fare. And, by the way, you and the guy who imprisoned you are now automatically equal. If the “slavery was so long ago” thing comes up, have your white friend say that lots of white folks are still inheriting money that their families made a hundred years ago. So if that legacy lives, why not the legacy of slavery? And have your white friend say how funny it is, that American pollsters ask white and black people if racism is over. White people in general say it is over and black people in general say it is not. Funny indeed. More suggestions for what you should have your white friend say? Please post away. And here’s to all the white friends who get it.

řešení. Jinak o tomhle uslyšíte jako o “pozitivním rasismu”, což je kuriózní záležitost. Ať váš bílej přítel podotkne, že úděl americkéjch černochoů je tak trochu jako kdybyste byli léta nespravedlivě uvězněný, pak zčista jasna propuštěný, ale můžete jezdit zadarmo v MHD. A mimochodem, teď jste si vy a ten chlápek, co vás uvěznil, automaticky rovni. Pokud přijde na přetřes to, jak “otroctví bylo tak dávno”, ať váš bílej přítel řekne, že hodně bílejšch lidí ještě pořád dědí peníze, který jejich rodina vydělala před sto lety. Takže jestli je tohle dědictví naživu, tak jakby nebylo i to dědictví otroctví? A ať váš bílej přítel poznamená, jak divný to je, že americký dotazovatelé se ptaj bělochů a černochoů, jestli je rasismus pryč. Běloši obecně říkaj, že je po něm, a černoši, že ne. To je vážně divný. Máte nějaký další návrhy, co by pro vás měl váš bílej přítel říct? Do toho, prosím, pište. A teď na zdraví všem bílejšm přátelům, který to chápou.

A Michelle Obama Shout-Out Plus Hair as Race Metaphor

White Girlfriend and I are Michelle Obama groupies. So the other day I say to her—I wonder if Michelle Obama has a weave, her hair looks fuller today, and all that heat every day must damage it. And she says—you mean her hair doesn't grow like that? So is it me or is that the perfect metaphor for race in America right there? Hair. Ever notice makeover shows on TV, how the black woman has natural hair (coarse, coily, kinky, or curly) in the ugly “before” picture, and in the pretty “after” picture, somebody's taken a hot piece of metal and singed her hair straight? Some black women, AB and NAB, would rather run naked in the street than come out in public with their natural hair. Because, you see, it's not professional, sophisticated, whatever, it's just not damn normal. (Please, commenters, don't tell me it's the same as a white woman who doesn't color her hair.) When you DO have natural Negro hair, people think you “did” something to your hair. Actually, the folk with the Afros and dreads are the ones who haven't “done” anything to their hair. You should be asking Beyoncé what she's done. (We all love Bey but how about she show us, just once, what her hair looks like when it grows from her scalp?)

Pozdrav Michelle Obamový a Vlasy jakožto metafora rasy

S přítelkyní běloškou jsme skalní fanyanky Michelle Obamový. Jednou jí tak říkám: „To by mě zajímalo, jestli má Michelle Obamová přičesek, její vlasy dnes vypadají hustší, a všechno to každodenní působení tepla je musí poškozovat.“ A ona na to: „To jako že jí ty vlasy takhle nerostou?“ Je to jen můj pocit, nebo je přesně tohle dokonalá metafora rasy v Americe? Vlasy. Všimli jste si někdy televizních pořadů o proměně pod rukama vizážisty, jak má ta černoška na fotce „před proměnou“ vlasy v přirozeném stavu (hrubý, prstýnkovitý, kadeřavý nebo kudrnatý) a na té hezké fotce „po proměně“ má vlasy do rovna sežehnutý horkým kusem kovu? Některý černošky, AČ i NAČ, by spíš běhaly nahý po ulici, než aby vyšly na veřejnost s vlasama v přirozeném stavu. Protože, chápejte, ono to není profesionální, sofistikované, atakdále, prostě není to, sakra, normální. (Komentující čtenáři, prosím neříkejte mi, že je to to samý, jako běloška, co si nebarví vlasy.) Když už MÁTE černošský vlasy bez zásahů, lidi myslí, že jste si s vlasama něco „dělali“. Ve skutečnosti si s vlasama nic „neudělali“ ty lidičky s aframa a dredama. Měli byste se ptát Beyoncé, co s nima prováděla. (Všichni máme Bey rádi, ale co kdyby nám ukázala, jak její vlasy vypadají, když jí vyrůstají

I have natural kinky hair. Worn in cornrows, Afros, braids. No, it's not political. No, I am not an artist or poet or singer. Not an earth mother either. I just don't want relaxers in my hair—there are enough sources of cancer in my life as it is. (By the way, can we ban Afro wigs at Halloween? Afro is not costume, for God's sake.) Imagine if Michelle Obama got tired of all the heat and decided to go natural and appeared on TV with lots of woolly hair, or tight spirally curls. (There is no knowing what her texture will be. It is not unusual for a black woman to have three different textures on her head.) She would totally rock but poor Obama would certainly lose the independent vote, even the undecided Democrat vote.

z hlavy?) Já mám přirozeně kudrnatý vlasy. Nosím je upravený do copánků, jako afro, splétaný. Ne, není to politický. Ne, nejsem umělkyně ani básnířka ani zpěvačka, a ani matka země. Já prostě nechci na svých vlasech trvalou —v mém životě je už tak dost zdrojů rakoviny. (Mimochodem, můžeme zakázat haloweenský paruky à la afro? Afro není kostým, pro kristovy rány.) Představte si, že by Michelle Obamovou začalo štvát všechno to teplo a rozhodla by se nosit vlasy, jak jí narostly, a objevila by se v televizi se spoustou huňatejch vlasů nebo s pevnýma spirálama kudrlin. (Jakou texturu budou její vlasy mít, se nijak říct nedá. Není výjimkou, aby černoška měla na hlavě tři různé textury vlasů.) I tak by naprosto válela, ale chudák Obama by určitě přišel o hlasy nezávislých voličů i o hlasy nerozhodnutých Demokratů.

UPDATE: ZoraNeale22, who's transitioning, asked me to post my regimen. Pure shea butter as a leave-in conditioner works for many naturals. Not for me, though. Anything with lots of shea butter leaves my hair grayish and dryish. And dry is my hair's biggest problem. I wash once a week with a silicone-free hydrating shampoo. I use a hydrating conditioner. I do not towel-dry my hair. I leave it wet, divide it in sections, and apply a creamy leave-in product (present favorite is Qhemet Biologics, other preferred brands are Oyin Handmade, Shea Moisture, Bask Beauty, and Darcy's Botanicals). Then I put my hair in three or four big cornrows, and knot my satin scarf around my head (satin is good, it preserves moisture. Cotton is bad, it soaks up moisture). I go to sleep. The next morning, I take out the cornrows and voilà, a lovely fluffy 'fro! Key is to add product while hair is wet. And I never, ever comb my hair when it's dry. I comb only when wet, or damp, or totally drenched in a creamy moisturizer. This plait-while-wet regimen can even work for our Seriously Curly White Girlfriends who are tired of flatirons and keratin treatments. Any AB and NAB naturals out there who want to share their regimen?

EDIT: ZoraNeale22, která je v přechodný fázi, mě poprosila, abych napsala o svém režimu. Hodně lidem s vlasama bez zásahů funguje čistý bambucký máslo jako bezoplachovej kondicionér. Mně ovšem ne. Moje vlasy jsou po čemkoli s hodně bambuckýho másla myší a tak nějak suchý. A to, že jsou suchý, je největší problém mejch vlasů. Myju si je jednou týdně hydratujícím šamponem bez silikonů. Používám hydratující kondicionér. Nesuším vlasy ručníkem. Nechám je mokré, rozdělím na části a nanesu bezoplachovej produkt krémovitý konzistence (teď ráda používám Qhemet Biologics, další preferované značky: Oyin Handmade, Shea Moisture, Bask Beauty, a Darcy's Botanicals). Pak si dám vlasy do třech nebo čtyřech copů a uvážu si kolem hlavy saténovej šátek (satén je dobrej, udržuje vlhkost; bavlna je špatná, saje vlhkost). Jdu spát. Další den ráno rozpletu copy a hele, krásný nadejchaný afro! Co je důležitý, je aplikovat produkt, zatímco jsou vlasy vlhký. A nikdy, ale nikdy nečešu suchý vlasy. Češu je jenom za mokra nebo za vlhka nebo když jsou úplně nasáklý hydratujícím přípravkem. Tenhle režim "zaplétej za vlhka" může fungovat i pro vážně hodně kudrnatý bílý přítelkyně, který maj po krk žehliček na vlasy a péčí s keratinem. Jsou tu nějaký AČ a NAČ holky s vlasy bez zásahů, co by se chtěly podělit o svůj režim?

4 Analysis

In this part, several aspects of translation will be discussed: the language of the novel, culture and race specific features, translation of proper and geographical names and examples of the formal differences between the two languages regarding the translation process.

4.1 The language of the novel

The specific use of language in the novel, including Nigerian English elements, grammatical errors and the author's figurative language will be discussed.

4.1.1 Nigerian English elements

The novel is written in English with many formal features of American English, namely spelling of certain words (color, favor) and lexis (elevator etc).

The author writes in the Igbo variety of Nigerian English (Aboh 6), which is, on many levels, important for reading the novel. The author's Igbo/Nigerian sociocultural background is reflected in some Nigerian English vocabulary, e.g. the expression *money-miss-road* for a person who is wealthier than he deserves to be (Aboh 9). Thus, a Nigerian (Igbo) collocation is expressed in an English calque and this has no bearing on the translation process.

What is interesting with regards to translation is that there are some Nigerian phrases, employed in direct speech to simply report what is being said (the characters actually just insert an Igbo phrase and otherwise speak English). In these cases, the translator can decide to leave the words untranslated; if the phrases concerned are salutations, greetings and social phrases, it is often the best solution (Hrdlička 55). The expressions are foreign for all readers that live in a different sociocultural situation than the author, so even for most readers of the original version. As for instance, Igbo lexical item *O*, which gives emphasis to the sentence, remains in its original form. This word is dropped in the T2, while other Igbo words, *kedu*, as for instance, remain untouched.

“*Meanwhile o, he has serious money now (...)*”

„*O, mezitím si vydělal balík peněz (...)*“

T2: „*Stal se z něj pracháč (...)*”

The title of the novel, *Americanah*, is according to the author a Nigerian word for people who have emigrated to the U.S. and come back with American affectations².

It is translated as *Amerikánka* – a male counterpart of this word appears, for example, in Karel Čapek’s novel *Hordubal* and is used for a person that has been to the U.S. and then returned. According to SSJČ, it can also mean somebody who has appropriated American mannerisms. It is antiquated at this point, but that makes it no less appropriate, as many Nigerian words contain certain “otherness” from the viewpoint of the BE/AmE standards.

4.1.2 Agrammatical English

A novel dealing with immigration, *Americanah* presents English spoken as a foreign language as well. Aisha, a Francophone Senegalese braider, speaks with grammatical errors.

Hrdlička gives translators several directions: a mistake should function in the same way in both versions and have similar effect; the frequency of mistakes should be similar, and, if possible, the nature of the mistake should be preserved as well (Hrdlička 49).

“Not good color,” “It look dirty. You don’t want color one?”

“Neni dobrá barva.” „Vypadá špinavá. Chcete jedničku?”

T2: „Čtyřka ne,“ „Čtyřka taková špinavá. Nechcete jednička?”

In the first sentence, an indefinite article in a nonreferring function that would be correct in the subject complement (*It is not a good colour.*) is missing. There is no determiner of this nature in Czech, so the type of the mistake was changed and the pronoun *to* was omitted.

The next sentence merely lacks ending characteristic for the third person, but no equivalent was found – it is not a mistake as grave as using, for example, infinitive form of the verb instead of its finite form in a Czech sentence, and so this cannot be the solution. T2 found a good way of translating it and the resulting sentence is incorrect. The following question uses possibly incorrect word order (that can be considered correct in case the braider is only making sure that Ifemelu indeed does not want that colour). Taking into consideration the audiobook narration of Adjoa Andoh where it is interpreted as a very non-native way of saying a sentence, it probably is meant as a mistake after all. The Czech word order is much more flexible and so the error could not be recreated at this level, hence the use of positive question where a negative one (*Nechcete jedničku?*) would be usual.

2 <http://www.npr.org/2013/06/27/195598496/americanah-author-explains-learning-to-be-black-in-the-u-s>

4.1.3 Figurative language

Adichei sometimes uses imagery to express mind states of the protagonist, making the content very accessible for interpretation but difficult for translation.

(...) so that she began, over time, to feel like a vulture hacking into the carcasses of people's stories for something she could use.

Časem si tak začala připadat jako sup, co nabourává zdechlíny příběhů lidí kvůli něčemu, co by mohla použít.

T2: (...) takže si postupem času začínala připadat jako sup, který klove do mršin lidských příběhů a hledá, co by se dalo použít.

Meanings of *hack* from the Cambridge Dictionary that are relevant to this context are: obtaining data from somebody's pc without authorisation and cutting into pieces³. In T1, the computer-related connotation was retained, although it sounds rather unusual in the context, but so does the original. In T2, this layer is lost, but the whole sentence does not sound awkward.

A neologism is an existing word used in a novel way that is not used outside of the literary text, example:

And she had ignored, too, the cement in her soul. (...) and yet there was cement in her soul. A co ještě dosud přehlížela, byl amalgám, co má na duši. Jejimu blogu se dařilo, každý měsíc jej navštívily tisíce jedinečných uživatelů, měla dobré peníze za proslovy, postgraduální stipendium na Princetonu a vztah s Blainem. „Jsi moje absolutní životní láska,“ napsal jí na poslední přání k narozeninám – a přece měla duši stmelenou amalgámem.

T2: Stejně tak přehlížela tu tíhu v duši. (...) a přece v duši cítila tíhu.

In T1, the context and the words in the very vicinity of the phrase were considered. The metaphor is accompanied by stating the fact, that the character is generally doing well in life, but has already been home-sick for some time, and, in fact, has started to feel she needs to go back, the decision sealed in her soul. In the translation, the meaning of *cement* as “a substance for filling cavities in teeth” was foregrounded. Something went through the process of organic decay and now needs to be artificially repaired, a possible parallel to her having grown tired of the US, just tolerating it and not really being happy. T2's translation is more general, the original version may have been interpreted differently.

³ <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/hack>

4.1.4 Blog posts – stylistic analysis of the register

The blog posts differ stylistically a great deal from both the narration and the direct speech of the main character. They are presented as a direct report of writing of the main protagonist Ifemelu and thus the narrator of the novel has apparently no control of them (Leech 277). The narration in them is in the first person, and the writer addresses the readers quite often. All the blog posts are understood to be written consistently in one style, although the marked elements belonging to a certain style might not be present in the same amount all through the original text.

As noted by Knittlová, differences in connotative meaning in English and Czech very often leave the translator with no other option than using a partial equivalent. English and Czech deal with emotional charge differently: in English it is expressed lexically and also it tends to be implied by context. In Czech, however, the emotional connotation is carried not only by lexical units but at a morphological level as well. According to Knittlová, Czech language therefore offers a wider range of stylistically marked units than the original and this should be made use of. As for instance, an expletive would feel contrived and unnatural surrounded by neutral context (31).

The original text is very much influenced by spoken English and contains many markers of informal register at the textual, syntactic and morphological and lexical level. The overall feeling of the text to which all these factors contribute lead to the text being translated in Common Czech.

4.1.4.1 Textual level

The text is undoubtedly a piece of written communication. However, at the textual level, there are numerous markers of spoken English. The text contains a good number of discourse markers typical for a speech act, vagueness markers among others, that are considered to be primarily informal (Aijmer 232-233).

*But they never get to be the hot woman, beautiful and desired **and all**.*

*Ale nikdy se nedostanou k roli ženy, co je sexy, krásná a žádána **a tak vůbec**.*

*So you can gloat from time to time, lift you up when you're depressed, **that sort of thing**.*

*Abyste se tím mohli čas od času škodolibě těšit, až budete mít depku; **něco takovýho**.*

*Oh, and dark black women are also for cleaning up Washington and getting out of Iraq **and whatnot.***

*Jo, a ještě: tmavý černošky jsou taky pro sanaci Washingtonu a pro vyklizení se z Iráku **a pro kdovíco dalšího.***

Interactional „You see“:

*Because, **you see**, it's not professional, sophisticated, whatever, it's just not damn normal.*

*Protože, **chápejte**, ono to není profesionální, sofistikované, atakdále, prostě není to, sakra, normální.*

The interjection “oh” is mentioned by Aijmer as a form of information management, when the speaker adds something he has just remembered or shifts from one piece of information to another; it is definitely typical for spoken utterances (98).

*(**Oh**, and dark American black men resent light men, for having it too easy with the ladies.)*

*(**Jo**, a tmavý americký černoši nesnáší ty se světlou pletí za to, že to maj až moc jednoduchý u slečen.)*

Another use of *oh*, that feels rather conversational, is introductory *oh* as a device used in spoken English to let the listeners know that one is about to report verbatim somebody's words. This utterance-launcher, as Biber et al. calls it, is not usually used in formal texts and is not really necessary since one can always use quotation marks (1118). This does not have an equivalent in Czech.

*Don't say “**Oh**, it's not really race, it's class. (...)*

*Neříkejte „**Ve skutečnosti nejde o rasu, jde o společenskou třídu.** (...)*

Several times, “so” is not used by way of pointing to any casual relation between the neighbouring sentences, but rather to announce a new topic. According to Müller, it is not a prototypical oral discourse marker, nor is it associated solely with informality. However, in these cases it is clearly interactional (107), used in the same way as in setting up a joke or a story, and therefore included here. This also has no equivalent in Czech.

***So** lots of folk—mostly non-black—say Obama's not black (...)*

Hodně lidí — převážně nečerných — tvrdí, že Obama není černoch.

Also, now as an emphatic discourse marker used predominantly in speech. It has no direct equivalent, so it was translated as a slightly stronger imperative.

*Don't deny **now**.*

***Ne**, že to teď budete zapírat.*

4.1.4.2 Syntax

At the syntactic level, several features of informal English can be found. They appear throughout the articles in limited amount, but create the effect nevertheless.

Ellipsis is typical for spoken discourse in English. In the following examples, the formal subject *it* and the verb *to be* is omitted from the surface of the sentence and is only implied. In Czech language, the verbonominal predicate in such cases contains the copular verb *to be* in the surface structure as well.

[It is] A bit confusing, because I knew this straw-haired, freckled girl who said she was Jewish.

Je to trochu matoucí, jelikož jsem znala jednu slečnu s vlasama barvy slámy a s píhama, která říkala, že je Židovka.

Often, repetitions of coordinating conjunctions and reiterating of the same structure occur; Brown and Yule attribute this to spoken discourse (15-16). In this case, the coordination by conjunctions was translated as asyndetic coordination, which is felt as normal in Czech (Čmejkrůvá 35). The conjunction *and* does not sound natural coordinating clauses with negative verb and that would defeat the purpose of creating a natural flow in the text. Thus, this element of informality in the original version is not fully reflected in the Czech translation.

Well, white folks don't get treated like shit in upper-class African-American communities and white folks don't get denied bank loans or mortgages precisely because they are white and black juries don't give white criminals worse sentences than black criminals for the same crime and (...)

No, k bělochům se lidi z vyšší společnosti v afro-americkéjch komunitách nechovaj jako k hadru; bělochům se nezamítaj půjčky z banky a nájmy jen proto, že jsou běloši; černý poroty nedávaj za ten samej trestnej čin bělochům horší tresty než černochům; (...)

Unembedded dependent clauses are, according to Biber et al., typical for conversational register. These are typically dependent clauses introduced by *which* and clauses of reason introduced by *because* (Biber 223).

Many American blacks proudly say they have some "Indian." Which means Thank God We Are Not Full-Blooded Negroes. Which means they are not too dark.

(...) **Což** znamená: „Díkybohu, že nejsme plnokrevní černoši“. **Což** znamená, že nemají moc tmavou pleť.

Finally, don't put on a Let's Be Fair tone and say "But black people are racist too." **Because** of course we're all prejudiced (...)

A poslední věc: nenasazujte ten tón, kterým naznačujete, že jako musíte být férový, a neříkejte „Vždyť černoši jsou taky rasisti“. Jasně, že všichni máme předsudky.

And finally, the use of historic present, i.e. present tense used when referring to a point in the past, is strongly associated with conversational narratives (Biber et al., 455) both in English and in Czech.

And she **says**—you mean her hair doesn't grow like that?

A ona **na to**: „To jako že jí ty vlasy takhle nerostou?“

4.1.4.3 Lexical plus morphological level

At the morphological level, a structure typical for informal discourse – the demonstrative determiner *this* used to introduce a new information in a story is according to Biber et al. a feature of conversational register (274).

So **this** guy said to Professor Hunk (...)

Jeden chlápek řekl profesoru Fešákovi (...)

At the lexical level, the blog posts employ mainly core vocabulary (apart from terminology), containing some expletives, although not in great amount: *shut up, fucked up, damn, super smart, pretty cool, shit*, that can be considered markers of informality.

Very often, the equivalent of an emotionally charged word is a neutral word, as confirmed by Knittlová (47). For example, *shit* is, according to the Oxford dictionary, vulgar slang. It is a word with many senses, sometimes rather vague ones, which can result in differences in interpretation.

(So if you are that blond, blueeyed woman who says "My grandfather was Native American and I get discrimination too" when black folk are **talking about shit**, please stop it already.)

(Takže pokud jste ta modrooká blondýna, která říká: „Můj děd byl Indián a já taky pociťuju diskriminaci,“ když **spolu** černoši **něco řeší**, laskavě si to odpusťte.)

T2: *(Takže jestli jste modrooká blondýna, a když černoši **mluví o tom, jak dostávají zabrat, oháníte se slovy: „Můj dědeček byl indián, a mě taky diskriminujou,“ nechte si to prosím od cesty.)***

While T2 chose the sense of the word “unpleasant experiences or treatment”, T1 interpreted the word as a more informal version of “stuff, things” and used the informal collocation *něco řešit* meaning to discuss something.

In a following case, the interpretation was the same in both T1 and T2.

*Sadly, this is not as common as one would wish, but some are lucky to have that white friend who you don't need to explain **shit** to.*

*Bohužel to není tak běžný, jak by si člověk přál, ale někteří mají to štěstí mít toho bílýho přítele, kterému nemusí **všechno** vysvětlovat.*

4.1.4.4 Discussion

Assessing the aforementioned features that Biber et al attributes to the conversational register played a major role in the interpretation of the text, together with the suggestion of Knittlová that was discussed above.

Translating this register and implied informality proved to be difficult, as Czech is a language with a very specific language stratification.

Most Czech written texts tend to be written in “Standard Czech” (spisovná čeština), although many types of communication cannot be defined as having solely features of written or spoken text (Cvrček 27). The “Standard” is, besides the written discourse, limited to very specific situations. The norm of spoken communication largely depends on the region, but it is not the “Standard” spoken variety (hovorová čeština), but (in Bohemia) rather Common Czech.

Common Czech is characteristic by its different endings of both verbs and inflected nouns, thus, the markers of informality are more evenly spread through the sentence than in English. In this translation, these morphological elements that are readily available were put to use, with the blessing of Knittlová (31).

The concrete forms of CC endings were taken taken from Cvrček et al., 2015. Having consulted the much cited *Kdo chytá v žitě*, an influential translation that employs CC-based inflection and declension, the exception was made in the case of the verb *být, jít*, where “j”

was not omitted (sem, du), *není* was not shortened, and protetic v (vokno) was not added; all of which would be phonemic changes typical for CC and could be reflected in writing as well. Yet it somehow does not look natural on paper, so the precedent set by Luba Pellarova and Rudolf Pellar as the canonical translators of Salinger's novel. The writer paraphrasing other people is not translated in CC, either.

Another aspect of this problem that needs to be taken into account is the contrast between the narration and Ifemelu's writing. It is indisputable that if the informal tenor of the blog was disregarded and not reflected in the translation, a layer of meaning that is not inconsequential would be lost. It would be similar to translating direct speech of a character that communicates in a specific way in the same manner as a neutral narration. One of the possible solutions is the one carried out in this thesis; different would be the T2 translation – Standard Czech with elements of the Spoken Standard Czech variety (hovorová ČJ), which, when not directly compared side by side to the original, reads very Czech.

Lastly, the question of the stylistic consistency and homogeneity of the blog posts cannot be taken out of the equation.

The Appalachian hick guy is fucked up, which is not cool, but if he were black, he'd be fucked up plus.

Ten apalačskej balík z venkova je ve sračkách a to není fajn, ale kdyby byl černej, byl by v těch sračkách o dost hloub.

T2: Apalačský křupan má zbabraný život, což není zrovna terno, ale kdyby to byl černoš, měl by ho zbabraný na kvadrát.

Firstly, it should be noted that T2 deals with the translation of *fucked up* in a more suitable fashion; in T1, the vulgar slang connotation was, for the lack of inspiration when searching for different equivalents, unsuitably intensified, although at the same time, hopefully, the meaning of not having one's life sorted out/being messed up was retained. With that said, it is sentences like this, with many markers of informality at the lexical level combined with Standard Czech endings, that give the T2 text a slightly unnatural, disjointed feeling at times. If one takes to heart the suggestion of Knittlová, the informality should be spread evenly at all the levels of the text. In T2, the informal/slang lexical units stand out sometimes; in T1, the intention was to blend everything together and have it feel like a piece of communication that is somewhere in the middle of the written-spoken text continuum.

Obviously, this is not only a matter of interpretation of the source and where the it stands stylistically. A problem with this solution is the fact, that the interdialect of Common Czech is still regionally limited; a person with a Moravian background would certainly have dealt with it differently than a Bohemia-based person (even if they had interpreted the text the same way)⁴.

To conclude, CC was chosen after an assesment of the presence of discourse markers and other markers of conversational register, that can be ascribed to the informal register, which CC (as a main spoken variety of spoken Czech) is the best equivalent of.

4 An example of a similar issue is *Mládí v hajzlu*, using lexical items belonging to the Brno dialect “hantec”, possibly less familiar to a reader from Bohemia. At least it is not unprecedented, then.

4.2 Culture and race specific features

Another culture specific feature, apart from the aforementioned Igbo influenced language, is the terminology connected to race.

4.2.1 Race terminology

The American term *African American*, coined for black Americans descended from enslaved Africans, is not much employed in the novel. Its Czech equivalent is *Afro-Američan*. Both terms can be rather confusing for people outside of the US. The US media use it as an umbrella term for all black people; the difference between newly immigrated Africans who get American citizenship, and long-time Americans whose ancestors were slaves is not clear. Both the narrator and the protagonist use the word *black* for the most part, with the pre-modification *American* or *Non-American* – *američtí* a *neameričtí černoši*. This shifts the centre of the word from the part about “US belonging/citizenship” to the “race” part that is thus stressed both visually and prosodically, the “being American” part is an adjective. This needs to be acknowledged in the translation, because the stress shifts in Czech language as well to the latter part of the phrase and makes it more prosodically heavy and more important overall.

Analogically, people other than black are referred to in the same manner: *(an) American Non-Black*, translated as *americký nečernoš*, in accordance with this terminology, however odd it may sound.

Dear American Non-Black, if an American Black person is telling you about an experience about being black, (...)

Milý americký nečernoši, pokud vám americkéj černoš vypráví o zážitku, kterej měl něco do činění s černoštvím, (...)

The T2 translation deals with this differently: *Milí nečerní Američané, pokud vám nějaký americký černoš nebo černoška vypráví, jaké je to být černý, (...)*

Another case of a word connected to race is the obsolete word *Negro*, which was still accepted by the U.S. Census Bureau in 2013, although soon to be dropped as an official option, as a greater number of citizens found it offensive and a lesser number self-identified with it⁵. It is not widely used for its being akin to the N-word. The distinction between those

5 <https://www.theguardian.com/world/2013/feb/25/us-census-bureau-negro-respondents-race>

two words has to be made nevertheless, for *Negro* does not, in itself, have racist connotations. In Czech, the equivalent of *a Negro* is the same as the equivalent of *a black person* – *černoch/černoška*. The adjective *Negro* is *negroidní*, which collocates only with certain words. The SSJČ describes the meaning as “podobný černochu, mající černošský ráz: n. typ, rysy”. In the other cases, where *negroidní* does not work, the equivalent is *černý, černošský*. *Negro* as *černoch, černý, černošský*:

Which means Thank God We Are Not Full-Blooded Negroes (...)

Což znamená: „Díkybohu, že nejsme plnokrevní černoši“ (...)

*Many whites with the same qualifications but **Negro skin** would not have the jobs they have.*

*Hodně bělochů s tou samou kvalifikací a s **černou barvou kůže** by neměli tu práci, co mají.*

*When you DO have natural **Negro hair**,(...)*

*Když už MÁTE **černošský vlasy** bez zásahů, (...)*

There are cases in the novel where *Negro* means a black person but it has the connotation of a dated, old word that is not used any longer. In those cases it felt appropriate to translate it using the word *negroidní*, although the result may sound a bit long-winded.

*Raceteenth or Various Observations About American Blacks (Those Formerly Known as **Negroes**) by a Non-American Black*

*Metafora rasy aneb Rozličné postřehy o amerických černoších (dříve známých jako **příslušníci negroidní rasy**) učiněné jednou neamerickou černoškou*

*T2: Rasovna aneb Různé postřehy neamerické černošky o amerických černoších (dříve známých jako **negři**)*

T2 deals with this differently, the chosen equivalent is *negr*. The N-word, which *negr* would surely be the equivalent of, actually does appear in the novel, although obviously only in direct speech (and just once). Thus, considering that the narrator does not shy away from using it, this much more racially charged equivalent *negr*, that has much greater impact, seems to be a slight shift from the intended meaning of the original. The original word, as stated above, is marked by its obsolescence, not by being connected to racism. At one point in the novel, Ifemelu is speaking to her father over the phone and corrects his having referred to a black man as a Negro: *Ifemelu burst out laughing. “Daddy, nobody says Negro anymore.”* However, regarding possible racist connotations, it is a neutral word.

A case a bit different from this is a neologism *Zipped-Up Negroes*, meaning, as explained in one of the blog posts, black people that do not share their experiences with racism so as not to make people uncomfortable. Therefore, there is something being disguised – probably somebody's experience with racism and thus a negative feeling.

In T1, the word is translated as *zazipovaný*, which associates with zip code and also one's clothes being zipped up and not open. The translation of *Negro* does not really call for anything other than its neutral equivalent, *černoch*. In T2, a slight shift of meaning seems to have happened, because *bubák* has a negative connotation, when, in fact, the term is about a real person choosing to keep appearances rather than being open, perhaps even having to do so.

One great gift for the Zipped-Up Negro is The White Friend Who Gets It.

Jeden z velkých darů zazipovanejších černochů jsou ty bílý přátelé, který to chápou.

T2: Jedním z velkých darů pro „zamaskovaného bubáka“ je „bílý kámoš, který chápe, o co jde“.

Finally, the translation of the term *The Magic Negro* is discussed below.

4.2.2 Things generally known in the source culture, intertextuality

Sometimes, a phenomenon generally understood in the culture of the novel that is not as well-known in Czech culture has to be dealt with.

For translating a reference to a historical fact that may not be known by readers in Czech republic, Levý suggests to skilfully incorporate an explanation directly in the text and to avoid using a footnote (Levý 125). Adichei, on the other hand, encourages the reader to google.

In one of the blog posts, *Jim Crow* is mentioned. According to Lewis, the term stands for legal, customary, and often extralegal system of racial segregation in the South after the Civil War. The name has its origin in a stock, stereotypical black character played by a white person in minstrel shows, created as a caricature of African Americans (12).

In T1, an explanatory word was inserted; in T2, a more general term was used.

(...) and Jim Crow is a big-ass debt.

(...) a zákony Jima Crowa nám vzaly fakt hodně.

T2: (...) segregáční zákony jsou setsakra velké minus.

Another cultural reference is the term *Magic Negro*, explained in the blog as “a black man who is eternally wise and kind”. It is a mainly cinematic trope described by Ehrenstein as “a figure of postmodern folk culture”, a character that is of great help to the white protagonist in the story but his depiction does not have any psychological depth

The requirement for the equivalent of *Negro* was, again, being obsolete; it was met in the word *mouřenín*, which SSJČ states to be a literary expression.

*Obama Can Win Only If He Remains **the Magic Negro***

*Obama může vyhrát jen v případě, že zůstane **kouzelným mouřenínem***

*T2: Obama může vyhrát jen tehdy, pokud zůstane **tím zázračným mouřenínem***

Tar baby, according to the Oxford dictionaries, is a) a difficult problem that is only aggravated by attempts to solve it and b) An American contemptuous term for a black person. It is a reference to a doll that was covered in tar to be used as a trap, appearing in J. C. Harris’s children’s story *Uncle Remus*.⁶ The story is not known in Czech culture and the word could be therefore translated using the substitution method. As Levý notes, substitution should be resorted to only when absolutely necessary (119). The option considered for substituting *tar baby* was a character from a Czech fairytale, Smolíček. The name itself is derived from *smůla*, a word denoting both pitch and bad luck but it does not sound very derisive. It is for this reason that eventually, a literal translation of the two words, a calque **deht’átko** was chosen – covering both “tar” and “baby” (as it rhymes with *děťátko*). It is not an established character, nor is it an existing word, but it hopefully could be felt as something used as a derogatory term. T2 was more successful – **bubák** is clear and does not leave any space for misunderstanding.

According to Laufs, a *Black Buck* is an offensive stereotype of a violent, intimidating, big, dark black man sexually attracted to white women; the film *The Birth of a Nation* is stated as the source of general awareness of this trope (47). In this translation, **big black buck** is translated as **velkej černej samec**, similar to T2’s **pořádnej černej hřebec**.

6 https://en.oxforddictionaries.com/definition/tar_baby

4.3 Translation of proper and geographical names

Levý does not encourage translating any proper nouns other than those carrying a meaning (Levý, 116). The only modification that had to be made in these cases was declension⁷.

In the very few occurrences of female surnames in the text, suffixal gender marking was used according to recommendation of Levý (122): Michelle Obamová, Grace Jonesová.

However, one of the names appearing in the book was translated: *Professor Hunk* became *profesor Fešák*. The narrator uses this characterising nickname only in the main character's blog posts; its purpose is to create an anonymous identity for her friend and also to point to his being a tall, strong, attractive man. The latter requirement is partially met in the word *fešák*. It does not necessarily cover the meaning of being tall and strong as well as the T2's *Docent Samec* does.

In one of the stories told by the narrator on the blog, the name *Lili* is used. Considering that the fictional character is used to illustrate striving to be connected with white people, the name is probably chosen for its etymological association with whiteness. This is also present in the word "lily white" as for instance, meaning rejection of the non-white⁸. A Czech reader, however, would associate the word "lili" with the flower lily and with pureness and innocence, which is not relevant in this case. Thus, *Běla* was chosen as the closest equivalent. In T2, the name *Lili* remained the same – the meaning of the name was probably evaluated as less important than it was in T1.

When translating geographical names, according to Kufnerová, one has to respect the habitual practice to translate certain names, e.g. *Filadelfie* (175). For geographical names that are less naturalised in Czech language, one has to follow the English spelling, e.g. *New Haven*. Then there are some cases of names not much used in Czech.

Penn Station is a name of several stations, one of them being the Penn Station in Newark, therefore the T2's decision to add a specifying attribute seems to be a bit better than T1:

7 In Czech, the name Ifemelu, as for instance, is non-inflected, as most female names ending in *-u* tend to.

When forming a possessive adjective, the vowel in the root changes, e.g. Ifemelu – Ifemeliny vlasy. Obinze, on the other hand, falls into the "soudce" paradigm – s Obinzem. In Czech, there is a strong tendency to treat the endings of male names with final [e] as endings of pronouns, e.g. na Obinzeho (na něho); k Obinzemu (k němu). The names like Dike and Blaine have phonologically a final consonant and are declined according to the usual paradigm.

8 <http://www.urbandictionary.com/define.php?term=lily+white>

*(...) she took New Jersey Transit to **Penn Station** and then the subway to visit Aunty Uju in Flatlands*

*(...) když jela new jerseyickou hromadnou dopravou na **Penn station** a pak podzemkou do Flatlands za tetou Uju (...)*

*T2: (...) jela nejprve na **newarskou Penn Station** a tam přestoupila na metro (...)*

In the following case, T1 translates the name of the station, while T2 drops it – that is possible, because the city is then mentioned in the very sentence.

*(...) and yet as she waited at **Princeton Junction station** for the train, on an afternoon ablaze with heat, she wondered why there was no place where she could braid her hair.*

*I přesto si při čekání na vlak na **stanici Princeton-Junction** v odpolední sálajícím horkem říkala, čím to je, že tam není, kde si nechat udělat vlasy.*

*T2: Ale když v odpolední výhni čekala **na nádraží** na vlak, přece jí běželo hlavou, jak jen v Princetonu takový podnik může chybět.*

4.4 Formal differences between languages

The two languages differ a great deal, with Czech seeing the reality portioned differently than it is in English. This manifests at the syntactic level of the original and translated text.

4.4.1 The nominal nature of English compared to Czech

English, an analytical language, has a strong tendency to express clause elements by infinite verb forms – nominal elements, i.e. infinitives, gerunds, participles. Czech, a synthetic language, prefers finite verb forms and thus clauses (Dušková 542).

Such a situation can be illustrated by the following example:

*Aisha glanced at Ifemelu, **nodding** ever so slightly, **her face blank**, almost **forbidding** in its expressionlessness.*

*Aisha se **prázdným pohledem** letmo podívala na Ifemelu a malinko **kývla** hlavou. Její tvář **byla až hroživá** tím nedostatkem jakéhokoli výrazu.*

*T2: Aisha vrhla na Ifemelu letmý pohled a jen nepatrně **kývla**. Ve tváři **měla** prázdný, téměř zlověstný výraz.*

The transgressive *nodding* is translated as a main clause with a finite verb in both T1 and T2. In T1, the absolute participle clause *her face blank, almost forbidding in its expressionlessness* is torn apart – *her face blank* was transformed and added to the first clause. *[Her face] almost forbidding in its expressionlessness* was translated as a main clause. This was done for the sake of retaining the meaning of the sentence – the reason why her face was forbidding was the fact it was expressionless; which is less clear in T2. That being said, the T1 version unfortunately does not fully respect the original location of topic and the focus of the sentence, which became obvious especially after comparing both versions side by side.

Another example of a non-finite clause translated as a different syntactic element would be:

*She glanced at him, **surprised**, mildly **offended**, (...)*

*Pohlédla na něj, **překvapená** a mírně **dotčená**, (...)*

*T2: **Překvapeně a trochu dotčeně** na něj pohlédla (...)*

The meaning of the sentence is: she glanced at him, [being] surprised and mildly offended (the participle has same subject as the finite clause). Therefore, it is the character's inner emotional state that is being described, not the way she glanced at the man.

In T2, the translation shifts this slightly. Also, in T2, regarding the functional sentence perspective, the topic and the focus of the original sentence is not honoured, making the part about glancing more important.

The rather nominal nature of English, quite opposite to the Czech language centred around the verb, can be seen in the following example as well. In this case, English noun and deverbal noun in the position of object had to be translated as clauses (with the same syntactic function).

(...) *She realized that she had ignored, for too long, **the new tightness** of her clothes, **the rubbing** together of her inner thighs (...)*

(...) *uvědomila si, že si už příliš dlouho nevěšmá toho, **jak jsou** jí šaty **těsné** i tam, kde dříve nebyly, a **jak se jí stehna třou** o sebe.*

Also, the typical pre-modification by a noun/phrase had to be tackled. English has a wide variety of such attributes at disposal, from a simple *heat wave* (*vlna veder*) to a *Let's Be Fair tone*. In the latter phrase, the noun has attribute that originated as a whole sentence. Such condensation is not possible in Czech:

(...) *don't put on a **Let's Be Fair tone** (...)*

(...) *nenasazujte **ten tón, kterým naznačujete, že jako musíte být férový** (...)*

T2: (...) *nenasazujte **ten tón ve stylu „Abychom byli spravedliví“** (...)*

4.5 Conclusion

This thesis dealt with the complex process of interpreting and translating a piece of literary text, selected parts of the novel *Americanah*. The sources consulted, Knittlová, Levý and others, were of great help in trying to solve the many problems that arose, giving directions on a general level.

Some of the easier parts to translate were the lexical units which were strongly connected to the culture, i.e. words from the core layer of vocabulary or words that have their total equivalents in Czech. This also pertained to stylistically neutral words and geographical names. An appropriate amount of space was devoted to these topics even though they may seem to require less intellectual effort.

On the other hand, what has proved very challenging is the task of translating the very nominally based, analytical language to syntactic language that has a strong tendency towards the finite, verbal expression of reality. Examples of this formal difference between the two languages were also discussed in the theoretical part.

Apart from those factors, it must be borne in mind that the fictional reality of a literary text arises, apart from the author's imagination, from a unique mixture of cultural background of the author and possibly some things/developments that actually exist in the real world. When translating to a language that is a part of a different heritage, the culturally specific features and intertextual relationships must be traced down to their sources and, if possible, made understandable for the reader unfamiliar with the original wording. The "gap", so to speak, between the cultures being insurmountable at times, one cannot but resort to partial equivalents or calques.

And finally, individual lexical units are not the only challenges translators might find themselves facing: the overall stylistic markedness/neutral quality of the text has to be captured and recreated too. With the two languages expressing stylistic markedness in a slightly different fashion, compromises are to be made where necessary.

Interestingly, the translation process significantly overlaps with interpretation, although the latter is approached from a different standpoint. For instance, the simple words the narrator and protagonist choose to refer to people of certain race or size, express also the nature of the character, the way she chooses to relate to this world. However, many recurring themes that are indisputably important from a purely literary point of view, for example the leitmotif of

hair, did not need to be discussed, because there seems to be almost no space for mistranslation.

The novel, very rich in material for translation and interpretation, provides numerous examples of how translating across languages and cultures is both an intuitive and systemic process, best dealt with with the support of canonical sources such as Levý etc. to fall back on.

To conclude: the aim of this thesis was achieved: the translation process, with its many pitfalls, was tackled, hopefully, with a good deal of dignity.

4.6 Sources

Primary source

Adichie, Chimamanda Ngozi. *Americanah*. First edition. New York: Alfred A. Knopf, 2013.

Secondary sources

Adichie, Chimamanda Ngozi. *Amerikána*. Trans. Petr Štádler. Brno: Host, 2017.

Adichie, Chimamanda Ngozi, and Adjoa Andoh. *Americanah*. Prince Frederick, MD: Recorded Books, 2014. Sound recording.

Aijmer, Karin. *English Discourse Particles*, edited by Karin Aijmer, John Benjamins Publishing Company, 2002.

Biber, Douglas. *Longman grammar of spoken and written English*. Harlow: Longman, 1999.

Brown, Gillian, and George Yule. *Discourse analysis*. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. Cambridge textbooks in linguistics

Cvrček, Václav. *Mluvnice současné češtiny I. Jak se píše a jak se mluví*, edited by Václav Cvrček, Charles University in Prague, Karolinum Press, 2015.

Čmejrková, Světlá et al. *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí*. Praha: Academia, 2011. Lingvistika

Dušková, Libuše. *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. 2. vydání. Praha: Academia, 1994.

Hrdlička, Milan. *Překladačské miniatury*, edited by Milan Hrdlička, Charles University in Prague, Karolinum Press, 2014.

Kufnerová, Z. a kol. *Překládání a čeština*. Praha: nakl. H&H, 1994.

Leech, Geoffrey and Michael H.N. Short. *Style in fiction: a linguistic introduction to English fictional prose*. 2nd ed. Pearson Education Limited, 2007.

Knittlová, D. *Teorie překladau*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1995.

Levý, J. *Úvod do teorie překladau*. Praha: Panorama, 1958.

Laufs, Stefanie. *Fighting a Movie with Lightning : „The Birth of a Nation“ and the Black Community*, edited by Stefanie Laufs, Anchor Academic Publishing, 2014.

Lewis, Catherine M., and J. Richard Lewis. *Jim Crow America*, University of Arkansas Press, 2009.

Müller, Simone. *Discourse Markers in Native and Non-native English Discourse*, edited by Simone Müller, John Benjamins Publishing Company, 2005.

Internet sources

Aboh, Romanus, and Happiness, Uduk. "The Pragmatics of Nigerian English in Chimamanda Ngozi Adichie's Novels." *Journal of Language and Education*, [S.l.], v. 2, n. 3, p. 6-13, sep. 2016. Available at: <<https://jle.hse.ru/article/view/1344>>. Date accessed: 19 apr. 2017

Ehrenstein, David. " Obama the 'Magic Negro' ." *Los Angeles Times*. N.p., 19 Mar. 2007. Web. 19 Apr. 2017. <<http://www.latimes.com/la-oe-ehrenstein19mar19-story.html>>.

<http://chimamanda.com/about-chimamanda/>

<http://www.npr.org/2013/06/27/195598496/americanah-author-explains-learning-to-be-black-in-the-u-s>

<https://www.theguardian.com/world/2013/feb/25/us-census-bureau-negro-respondents-race>

dictionary.cambridge.org/

www.oxforddictionaries.com/

Slovník spisovné češtiny <http://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?db=ssjc>

www.urbandictionary.com